Când'Tân
ase era
<Rege

Tănase, Elena Burmaz, Mia Apostolescu, Stroe şi Vasilachr

GEORGE MIHALACHE

CÂND TĂNASE ERA REGE

(„Cărăbuşul" de altădată)

Editura BREN, Bucureşti 2003

Copyright © BREN, 2003
Toate drepturile acestei ediţii aparţin editurii.

Editură acreditată C.N.C.S.I.S.

Adresa: EDITURA BREN
Str. Lucăceşti nr.
12, sector 6,
Bucureşti

Tel/Fax: (021) 223 43 47
(021)2248155

Descrierea CIP *a* Bibliotecii Naţionale a României MIHALACHE, **GEORGE**
Când Tănase era rage / Georga Mihalache *
Bucureşti: Bren, 2003
Bibiiogr.
ISBN 973-648-186-7 '

Bun de tipar.
21.0.2003 ISBN 973-
648-186-7

IMPRIMAT ÎN
ROMÂNIA" Tipar:
BREN PROD s.r.i.

"Regele Revistei" româneşti...

Constantin Tănase e vadul prin care docarul vieţii noastre lunecă misterios de suplu şi învăpăiat cu toate culorile alcătuind răsăritul unei biruinţi...

Toate amintirile ne vin din Ţara Uitării, dar cele ce suie spre noi din vatra de legendă născocită de marele actor care-şi ţinea bufniţa pe tâmpla secăturilor şi a prostiei, ne luminează inima...

Ascultându-i glasul purtat până în zilele noastre de toţi cei care, asemenea scriitorului George Mihalache, i-au stat în preajmă ani întregi, cu credinţă şi dragoste, ne umplem de vuietul triumfător al vieţii, ne amăgim cu miresmele durabile ale geniului, care spulberă suferinţa, râzând...

în felinarul care ni 1-a pus în mână, acest uriaş al scenei arde la nesfârşit un ghimpe roşu îndreptat spre ochii celor ce batjocoresc lumea.

Oridecâteori citesc sau ascult un gând al lui Constantin Tănase, mă simt ca şi cum aş gusta un pahar din vinul atins de palorile Mediteranei sau de umbra unui fulger Septentrion şi ziua întreagă îmi miroase a vâsle păstrate sub nuferi înfloriţi.

...Nu mi-am propus în paginile de faţă să zugrăvesc întreaga şi fascinanta legendă a „REGELUI REVISTEI", neuitatul CONSTANTIN Tănase... Ar fi fost o povară copleşitoare, pentru că viaţa lui, cu fascinantul ei cortegiu de bucurii şi tristeţi nu poate fi implantată în filele unei singure cărţi...

M-am consolat doar cu gândul că pot înnobila amintirea lui cu unele secvenţe din odiseea acestui fulger strălucitor, zeu adorat al hazului, aliatul de nădejde al omului simplu de pe stradă şi al tuturor celor bolnavi de tristeţe sau dezamăgiri...

Mă bucur că am vieţuit în preajma sa, că 1-am venerat şi n-am îndrăznit să-i calc umbra... Oameni buni, câţi aţi mai rămas într-o lume răvăşită de patimi care a alungat cu pietre mila şi blândeţea şi a făcut din ură şi invidie o adevărată artă, oameni buni scoateţi-vă pălăria! Trece Majestatea Sa CONSTANTIN TĂNASE, monarhul care lasă în urma lui nu numai jerbele de artificii scânteietoare ale glumei, dar şi HLAMIDA STRĂLUCITOARE ŞI SCEPTRUL DE REGE A L „REVISTEI"...

Când amintirile-n
trecut, încearcă să mă
cheme, Pe drumul lung
şi cunoscut Eu trec,
din vreme-n vreme...

Iată, atâtea ierni şi primăveri mi-au aşternut în cale covorul lor de argint şi ghiocei, unele iubiri mi-au dăruit florile speranţei sau spinii dezamăgirii. Atâţia ani au zburat ca vântul încât n-am mai apucat să le ţin socoteala, până ce, într-o bună zi, m-am trezit cu zăpada la tâmple, pradă nostalgiei, răsfoind la ceasuri târzii din noapte, albumul amintirilor...

Sunt prizonierul trecutului, acesta este adevărul, iar ochii mei devin ferestre deschise spre anotimpul tinereţii, când, la numai 16 ani, mă roteam ca un fluture ameţit de soare, în lumea magică şi fascinantă a teatrului de odinioară...

- Ce cauţi tu, măi tacă, pe-aici prin culise, trăgând cu
urechea în stânga şi-n dreapta?

- Sunt reporter la „Cortina", dom' director.

Şi i-am întins ţanţoş, legitimaţia.

- Ce spui, mă, Mitică? De când au început să trimită
la Revistă toţi copiii... Ce-i aici? Grădiniţă?

O cam sfeclisem! Tănase avea un glas tunător şi chiar când te firitisea cu un compliment, aveai impresia că 1-ai supărat cu ceva... şi e gata să-şi descarce puştile spre tine!

Şi totuşi... în clipa următoare chipul i se destinse într-un zâmbet cald, plin de melancolie, iar ochii săi albaştri

mă învăluită blânzi şi prietenoşi... Mă bătu pe umeri, şoptind îngândurat, cu o undă de emoţie în glas:

- Copii în luptă cu viaţa...
- Sau în luptă cu... piaţa
- Ha, ha, aia-i grija... părinţilor, săracii. Poznă mare
oameni buni! Hei, hei, ai luat-o din faşă cu robota, măi
tacă... Aşa am început şi eu. Ascultă-mă pe mine, cine nu are
bătrâni, să-i cumpere...
- De unde, dom director? Din... Talcioc?
- Mă, dar grozavi clopoţei mai sună în guriţa
matale... Ţine minte trei cuvinte: Dacă vrei să reuşeşti în
viaţă, trebuie să arăţi ca un englez, şi să gândeşti ca un...
ovrei!!
- Capotăăă, măi Capotă, detună glasul directorului,
fă-i o chitanţă de-o mie, să-şi cumpere şi el un costum ca
lumea... că eşti ditai ziarist, măi tacă! Ori suntem gentlemani
ori o dăm dracu de treabă!

Oferindu-mi apoi, din nou, caratele unui surâs generos, murmură: Ia aminte, fiule, şi tu... lecţia pentru când oi fi mai mare şi mai înstărit... să dai şi la SĂRACI, CĂ NU DAI DE LA TINE, DAI DE LA DUMNEZEU!!!

M-AM NĂSCUT **ÎNTR-UN BORDEI, ÎNVELIT CU PAIE...**

„gura

(Din amintirile lui Tănase. Convorbire la sobei" în casa din strada Puţul cu Plopi 10).

- Am văzut prima oară lumina zilei la începutul lui iulie 1880, într-o căsuţă pricăjită, bandajată cu paie, mai mult, Strada Huşilor, se numea, bordee şi case pipernicite, uliti pline de praf şi gloduri, când le biciuiau ploile, greu mai înotai prin noroaie. Tatăl şi mama, doi oameni necăjiţi, cam sărăntoci, abia îşi duceau traiul şi dacă „bătrânul", Costică, se mândrea că-i un fel de sanitar la o farmacie, maică-mea nu ştia nici să se semneze, singura ei grijă fiind să spele şi să gătească în bucătărioara cu pământ pe jos... Era însă foarte veselă şi harnică, cânta toată ziua şi mă adormea cu tot felul de poveşti. Ca să spun drept, de la ea am moştenit de copil, cântecul şi dansul, de la ea am învăţat să fiu vesel şi să mă bucur de ghiduşiile vieţii... La şcoală nu eram prea silitor, uram hârţoagele, dar la gimnastică nu mă întrecea nici dracu.
Şi mai era ceva, îmi plăcea să ascult fanfara care cânta în grădina zisă „Pârjoala". Mă trăgea aţa şi spre scenă, nu-mi dăduseră tuleile în barbă şi luând cearceafuri dţn casă mă pripăşeam prin pivniţe sau poduri, montam piesuleţe pe care le văzusem la trupele ce se abăteau prin Huşi sau Vaslui.
„Conu Leonida" lui Caragiale, am jucat-o într-o poiată, fără să ne sinchisim de... găinaţii din jur...
- Totuşi, când ai debutat ca artist... profesionist?

- Aveam vreo 14 ani, nu terminasem liceul, când s-a abătut prin Vaslui trupa lui Segalescu care juca însă în... idiş, pe „ovreieşte". Lipsind un actor, au pus ochii pe mine, care mă nimerisem la repetiţie, mi-au lipit nişte mustăţi, mi-au confecţionat şi o burtă şi mi-au făcut vânt în scenă, după ce învăţasem papagaliceşte câteva replici. Se pare că mă descurcasem destul de onorabil. Segalescu mi-a dat zece parale şi cinci covrigi pentru „colaborare" (Trăsesem şi cortina) aşa că mi-am zis: - Gata, mă fac artist! Când a auzit, însă, tata m-a luat la „scărmăneală". El vroia să mă vadă impiegat, la gară, „cu şapcă roşie".
- După câte ştiu, n-ai ajuns nici impiegat, nici şef de gară, şi la 18 ani ai intrat ca suplinitor la şcoala din cătunul Hârşovean...
- Iar copiii m-au îndrăgit din prima zi. Mi-au găsit şi o poreclă: „învăţătorul cu... nasul mare".
- Deci, cum s-ar spune, de atunci ţi-ai luat... nasul la purtare...
- Nu pentru multă vreme pentru că-mi venise sorocul să intru cătană... Aici, altă drăcie şi tot... nasul era de vină.
- îşi băgai nasul unde nu-ţi... fierbe oala?
- Cam aşa ceva. Şi, în front, mă trezeam că zbiară „majurul": Bă, acela cu nasu-mare, bagă capu înapoi, că strici... alinierea!!! Totuşi am fost avansat caporal şi m-au mutat la Bucureşti. Aici, la galerie, la Teatrul Naţional, am văzut prima piesă de teatru, „Curcanii" de Grigore Ventura.

Mă trăgea aţa, spre scenă, îmi dădeam seama din ce în ce mai bine, trecusem prin multe, ajunsesem la 22 de „coţi". Deci,

mi-am zis: - Tănase faci pe dracu-n patru şi te înhami la „Căruţa cu paiaţe". Hai la Conservator. Ce-o fi o fi...

(N.a. Dar să auzim ce spune despre Tănase, Ion Manolescu, viitorul „gigant" al scenei româneşti: - Pe când noi, candidaţii la teatru, ne perpeleam ca pe jar, în aşteptarea examenului, flăcăiandrul acela, Tănase din Vaslui, părea foarte deconectat, discuta volubil cu fiecare de parcă ne-arn fi cunoscut de când lumea. Când a fost chemat la Comisie, a răspuns „Zent", ca la armată şi a recitat fabula „Naiul, cobza şi vioara". Iar mai târziu, când profesorul Alexandru Davilla 1-a întrebat: „Mai ştii ceva"? acelaşi poznaş din Vaslui a răspuns: - Ce să vă mint că... ştiu? Asta-i tot şi gata! şi toţi au izbucnit în râs! Maestrul Nottara a dat sentinţa:! Acesta are în el un comic natural, vorbeşte doar şi râzi de el!

La dramă am reuşit eu şi la comedie „Năsosul"!!! Avea mare haz. (Tănase: - Intrasem la Conservator. Bini, bini, aferim. Dar ce mâncăm? Şi unde dormim?... Venise toamna, ghetele mă lăsaseră, îmi puneam în ele nişte cartoane, care ţineau loc de talpă... însă maestrul Nottara pusese ochii pe mine şi a început să mă ia cu el, în turnee, în diverse rolişoare. Dar nici acolo nu era mare scofală. Neexistând săli de teatru jucam prin cârciumi, hambare sau prin podiumuri improvizate, pe butoaie... Aşa aveam să-1 cunosc pe Belcot, Maximilian, Ciucurette, Carussy, Foţi no. Ce vremuri... Eram săraci lipiţi pământului... Dar aveam teatrul şi tinereţea... Studenţia e minunată. Pentru că numai odată te întâlneşti cu ea!

(N.a. Replici Tănase, peste ani, la „Savoy") - Poftiţi, studenţii mei iubiţi. Aveţi porţile deschise la „Revistă". Sunteţi mulţi măi?! - Patruzeci, dom Tănase. - E-n regulă. Spuneţi-i lui Maican să vă dea drumul, la balcon. - Mulţumesc, dom Director. - Dar dumneata? (lângă grupul de studenţi apăruse o bătrânică sfrijită şi cam sărăcăcios îmbrăcată). - Stodenta, maică, stodenta, dom Tănase. Să-ţi dea Dumnezeu sănătate! - Stai, răsună vocea directorului, Maicane, dragă, pe stodenta asta du-o în loja direcţiei. Este invitata mea de onoare! (Şi Tănase îi strecură bătrânicii, discret, o bancnotă de o mie de lei).

(Ochii „Mag-ului Revistei" iradiază seninătate, dragoste, duioşie şi bunătate).

* BELCOT ŞI... „FUSTA CU BELEA"

! - Cazimir Belcot mi-a fost de mare ajutor, la începuturile mele!, mărturiseşte Tănase. îl cunoscusem după ce tatăl meu, luase drumul cimitirului în primăvara lui 1912 iar patru zile mai târziu îl însoţise şi marele actor Petre Liciu. Hoinăream prin Bucureşti ca un „Suflet candriu de papugiu", vorba lui Ion Vasilescu, cu care aveam să dau ochii mai târziu. Belcot devenise acum „artist serios" la Teatrul Naţional şi m-a cinstit cu o bere, pe Terasa Oteteleşanu.

- Eşti invitatul meu, mi-a spus surâzând, eu, de bine de rău trag de leafa la Naţional, dar tu probabil tragi... mâţa de coadă!
- Nu-i nimic, iubitule! Tănase are deviza lui... La plăcinte, înainte... dă-i -nainte, dă-i -nainte!
- Bravo, frăţioare, jubilă Belcot, acesta-i titlu de cuplet... O bucată de hârtie, cu creionul, fac cinste eu...

Şi în doi timpi şi trei mişcări se apucă să cânte:

-,,Dă-i-nainte, dă-i-nainte, dă-i-nainte, c-aşa merge la război, să nu dai deloc-napoi!

M-a rechiziţionat, m-a dus la el acasă şi-a început să mă iscodească cum era pe front, ce spuneau soldaţii... N-ai să crezi, însă Belcot s-a instalat la pian şi într-o oră a dat gata cântecelul. Şi tot dânsul avea să-mi dăruiască mai târziu cupletul „Fusta, fusta, fusta-i cu belea" pe care 1-am cântat până la adânci bătrâneţi... Belcot era un artist înnăscut, binecuvântat de muze, avea umor cu carul, scria versurile cu mare uşurinţă şi uneori inventa chiar melodiile, ăl care are talent, are şi când fluieră... a pagubă!. Poate doar Vasilache, mai târziu avea să-1 egaleze... Dar, ce păcat. Ca şi „Firfirică", Belcot a plecat şi el prea devreme din viaţă. lartă-i Doamne, pe amândoi... Ce să facem? Noi oamenii suntem nişte lumânări care pâlpâie în bătaia vântului iar uneori se sting când nu te aştepţi.

ÎNTÂLNIREA CU „OPERETA"

- Ştiu, din citite, că n-ai ocolit, la începuturi nici opereta, ba ai încheiat un contract durabil cu ea câţiva ani de zile fiind nu numai actor dar şi regizor.

- Stăteam binişor cu vocea, studiasem şi canto, cântam la câteva instrumente şi după ce am ieşit din bicisnica iarnă a lui 1907, Niculescu Buzău m-a luat în trupa lui la grădina „Raşca" din strada Academiei. Acolo se juca o comedie, „Mache somnambulul", şi cum banii nu mă dădeau afară din casă, m-am lipit şi eu. Făceam pereche cu Buzău şi cântam cuplete, acompaniaţi de o orchestră de trei lulele. Şi uita aşa, încet, încet, am ajuns la roluri mari în operetele „Voievodul ţiganilor", „Husarii la manevră" şi „Prinţesa dolarilor". A apărut apoi în viaţa mea Alexandru Bărcănescu şi prin 1910 am încropit o „trupiţă" care mai târziu a căpătat aripi, şi-a început să zboare tot mai cutezătoare. Mă apucasem şi de regie, am pus în scenă „Dragoste de ţigan" şi „Contele de Luxemburg"... Doamne şi ce voci aveam la îndemână: Niculescu Bassu, Ghimpeţeanu, Leonard... Am ajuns să cântăm şi în străinătăţi, la Smirna şi Constantinopol, iar bieţii turcaleţi deşi nu pricepeau o iotă româneşte, ne aplaudau ca nebunii, le plăceau dansurile şi melodiile... Apoi a început războiul şi totul s-a dus de-a dura. Trebuia să scornim alte poveşti ca să nu murim de foame... Căci teatrul, băiete, uneori nu-ţi dă să mănânci, dar îţi... mănâncă zilele!

LUCIA STURZA BULANDRA, PARTENERA LUI... TĂNASE!

La 30 de ani de teatru, marele actor Vladimir Maximilian, este sărbătorit de colegii săi. (El debutase în operetă, în 1930). Ion Mânu, artist al „Naţionalului", dar şi autor de texte, îi dedică revista: „Maximilian Bar", iar sărbătoritul va interpreta cupletul „Acum trei decenii", brodat pe amintirile sale.

Dar „cloul" spectacolului îl va constitui apariţia senzaţională a doamnei Lucia Sturza Bulandra într-un duet revuistic, avându-1 partener pe... Constantin Tănase.

(Din „Mărturiile" acelei epoci):

Cupletul muzical interpretat de cei doi artişti se încheia printr-un dans frenetic care stârnea în sală un veritabil delir. A fost un succes de-a dreptul senzaţional! Spectacolul etichetat „Ocazional" pentru o singură seară, s-a jucat în cele din urmă, la solicitarea publicului, cu săli tixite, câteva săptămâni la rând!

SOLDATUL TĂNASE PLEACĂ LA RĂZBOI...

într-o seară de vară, a anului 1916, jucam revista „în foi de viţă", la grădina Colos, îşi aminteşte Tănase, când George Timică a dat năvală în culise, strigând „S-a anunţat mobilizarea, a început războiul". Abia ieşisem din războiul Balcanic şi intram în cel cu nemţii.

Gata deci cu teatrul! M-am prezentat la regiment şi m-au trimis în Făgăraş. Pe front, însă, dezastru. Generalul Mackenzen ocupase Bucureştiul, aşa că ne-am refugiat le Iaşi. Acolo s-a nimerit să-1 întâlnesc pe George Enescu, cel care avea să cucerească lumea cu „Rapsodia" lui. Mi-1 amintesc cum umbla din spital în spital ca să aline suferinţele răniţilor, uneori călătorea într-o căruţă cu ian, dar vioara sa fermecată n-o da din mâini, o ţinea la piept, era singura comoară care îi mai rămăsese. Se adunaseră în refugiu o groază de artişti, „pribegi", printre care: Marioara Cinsky, Niculescu-Buzău, Ion Manolescu...

Totuşi teatrul trebuia să trăiască, să dea curaj şi speranţă oamenilor, mai ales de când „dorobanţii" noştri îi mătrăşiseră pe nemţi, la Mărăşti şi Mărăşeşti. într-o zi a sosit şi vestea armistiţiului, nemţii cu Mackensen al lor cu tot, se câraseră din Bucureşti, în noaptea aceea, la Iaşi, George Enescu a ieşit cu vioara să cânte pe stradă în faţa unui spital cu răniţi ce priveau de la ferestre iar eu şi Marioara Cinsky ne-am alăturat, cu snoavele şi cupletele noastre... A fost marea noastră sărbătoare, pe care n-o voi uite niciodată... mai ales că în ziua aceea împlineam 40 de ani... Acum aveam iar deschis drumul spre capitală, acum îi venise rândul să-şi ia zborul şi „Cărăbuşul".

n
II

CĂRĂBUŞUL „REVISTEI"

(Pentru cei care au auzit sau n-au auzit încă de REVISTA ŞI „CĂRĂBUŞUL"-ul LUI TĂNASE)

23 mai, 1919. Pe strada Academiei, unde se află azi j fosta clădire a Comitetului Central, în faţa Palatului Regal, se l pune piatra de temelie a Grădinii „Cărăbuş". E o dimineaţă de primăvară, iar pe scenă se repetă „în draci" revista „Pisica j pe orez" de Costică Solomonescu şi Mircea Rădulescu.

Noua grădină din centrul Capitalei, pe unde trec J tramvaiele, a fost proiectată de arhitectul Algi, olandez şi buni prieten cu Tănase. Se bea şampanie „Rhein" şi Algi face j confidenţe invitaţilor:

- Am propus să i se dea grădinii numele de „Cărăbuş" pentru că el e de bun augur, fiind vestitorul PRIMĂVERII. Tănase acceptă plin de însufleţire.
- Da. O să-i spunem „Cărăbuş" pentru că aşa mă numeam eu într-o comedioară, când am debutat în Conservator, la clasa „Meşterului Nottara".

Trupa lui Tănase numără, la aceea oră, peste O SUTA DE ANGAJAŢI (actori, cântăreţi, balerini şi balerine, corişti, figuraţie, orchestră, tehnicieni şi cabiniere).

în distribuţie, ne dezvăluie afişele din acea vreme, pot fi remarcaţi: Constantin Tănase, Nataliţa Pavelescu, I. Pizone, Mia Grozăvescu, Lică Rădulescu, Didina Castriş, Titu Protopopescu, dansatoarea Zuleika etc.

Se joacă 25 de zile (unele cu ploaia) apoi se montează a doua revistă: „Sistem Clayton", de Durstoy (Durma şi

mâna?

H U ^ dat mâna, acesta e cel mai mare °< H^ Tănase, e lucru sfanţ! 3 ^ Şw|rie unul dintre cei mai devotaţi 'i S *L ^^ la moartea acestuia. Când,
6 r! (t>
^ ° *S* -a ^Ştroe este scos din teatru, ^ ' 3 2 2 ^ -^anii săi).
•<_>••-(2 T.3 ;-< '

g
O U

14-SŞB,5g|5|*8f|.?
S:sll«pteb
il „frate
•< ^ o -r- *X* ^ „, - « .
. V.. nnasuj»)
U
c
_ o)
<s -o
era în

menţină corabia pe n,»,» ^_ r
„găselniţe", cu celebrităţi europene, actori la „moaa costume -de la Paris şi balerine de la „Follies Bergere". într-o bună zi a anului 1928, „Nea Costică" n-a ezitat să ia drumul Londrei ca s-o angajeze pentru o stagiune la „Cărăbuş" pe faimoasa mulatră Josephine Baker, vedeta muzicalului, al cărui onorariu fabulos nu era egalat, la acea vreme, decât de celebrul Şaliapin! Tănase n-a stat prea mult la tocmeală şi a semnat angajamentul, achitând şi avansul, cu toate că banii

CONTRACT „A **ţA...** TĂNASE"

...Mai sunt câteva minute până la ridicarea cortinei,' la Cărăbuş. Bucuros că cerul n-a trimis vreun nor, în... recunoaştere. „Dom Director" se plimbă machiat (Astă seară îi va da viaţă lui Cyrano de Bergerac într-un monolog scris de A. De Herz) alături de tânărul debutant N. Stroe.

- Şi aşa, măi Mitică, vrei să vii la „Cărăbuş"?
- E marea mea dorinţă, dom director...
- Ştii că te-am văzut în „Obligado", jucai pe fârţângăul acela şi nu jucai rău...
- E un rolişor acolo, dom director, nu fac valuri...
- Ei, vine şi vremea aia, nici eu n-am intrat în teatru pe cai mari... Mamă, ce-am mai dus tava şi-am făcut pe valetul, sau pe acela care bătea la uşă şi i se spunea... - intra!
- Ha ha ha. Bună glumă, dom director...
- Glumele, ascultă-mă pe mine, rămân ACELAŞI DE ANI DE ZILE... NESCHIMBATE. SE SCHIMB" DOAR.,. GENERAŢIILE.
- Cam ai dreptate, dom director, totuşi sunt şi e curios, la „Cărăbuş" ce voi face?
- Găsim noi, fartate, nici o grijă. Kiriţescu a scris u: „Quartet"... intri tu, intră Giugaru, intră Milică şi INTRU "

EU CA SĂ FIM MAI MULŢI... Aşa că s-a făcut. Acum i duc, că-mi vine rândul în scenă.

- Măi, frate, crezi că m-a angajat?, îl tatonează Stro^ pe actorul Dan Demetrescu.

. Ţi-a dat mâna?

- Da.

- Ei, dacă ţi-a dat mâna, acesta e cel mai mare contract. Dacă ţi-a promis Tănase, e lucru sfânt!

(N.A. N. Stroe rămâne unul dintre cei mai devotaţi colaboratori ai lui Tănase, până la moartea acestuia. Când, din cauza obstrucţiilor rasiale, Stroe este scos din teatru, Tănase î! plăteşte mai departe, din banii săi).

FRATELE SIAMEZ...

Tănase avea un „alter ego", un veritabil „frate siamez": actorul Pizone care îi semăna leit (inclusiv „nasul"). Solicitat pretutindeni, uneori directorul „Cărăbuşului" era nevoit să recurgă la o „dublură" şi atunci

apărea Pizone în locul său...

...La un spectacol din provincie, Ia Roman, după un cuplet interpretat d^ Pizone, un spectator din primele rânduri, entuziasmat de verva comicului, s-a sculat în picioare, aplaudând frenetic:

- Bravo, Tănase, bravo Tănase...

Plasatorul, un bătrânel, îi şopteşte discret:

- Briii, nene, acesta nu-i Tănase... astă seară joacă 'izone, în locul lui!

- Zău, brii, făcu spectatorul, acesta nu-i Tănase?

- Nu-i el. E Pizone!!!

- Poznă mare, oameni buni... înseamnă că am râs kligiaba!!!

TĂNASE **„CURCA PLOUATĂ"**

... Cei mai înverşunaţi duşmani ai lui Tănase nu erau miniştrii sau afaceriştii „de bani gata" pe care îi lua în tărbacă în cupletele sale incendiare, ci... ploile! Ani de-a rândul, ele 1-au urmărit mereu, mai ales vara, ca o piază rea... stricându-i „ploile", gata să-1 aducă în stare de faliment.

Au fost unele veri, prin anii 30 când ghinionistul Tănase n-a putut juca la „Cărăbuş" decât odată sau de două *t* ori pe săptămână. Ca un făcut, parcă, norii se înfiinţau deasupra grădinii din Academiei şi... dădeau drumul *h* robinete. Spectacolul era, bineînţeles, anulat, banii returnaţil iar „armata Cărăbuşului" se răspândea pe străzi ca o turmă j decimată. Unii luau drumul către casă, blestemând hachiţele j Sfântului Ilie care le jucase iarăşi renghiul, iar alţii se] refugiau prin cârciumi ca să-şi înece necazul într-un pahar dej vin.

Tănase înfrunta cu stoicism momentele terifiante,] ochii lui străpungeau cerul înnorat iar muşchii obrazului sej contractau ritmic, copleşiţi de povara dezolării.

- Iar mi-au stricat... ploile, se lamenta el,| deznădăjduit... Dacă ştiam cum e treaba chemam în ajutor paparudele! Dar, aşa, ce să mai fac? Am ajuns o... „curcă"] plouată. Şi cum o scot la capăt cu lefurile oamenilor, mâine[1]? Ei, curaj Tănase! Bun e Dumnezeu, nu mă lasă el, drăguţul..] Dumnezeu ştie mai bine, îi veghează pe toţi, poate era nevoie de ploaia asta ca să se facă grâul, că dacă ţara e săracă, săraci

suntem şi noi. Foarte bine. Să plouă, Doamne, dacă aşa vrei *IM,* lasă-1 pe Tănase cu „Cărăbuşul" şi, cu necazurile lui... Dă ploaie mare, să crească grâul, să fie belşug pentru oameni!!! Că oamenii sunt cum sunt, cu păcatele lor... şi Dumnezeu cu... mila! Şi se pornea să fredoneze melodia sa preferată: Roata morii, se-nvârteşte, tac, tac!... A naibii moară... Astă seară ne-au mers treburile strună... ca roata morii când e... îngheţată!

„FOAMEA CETĂŢEANULUI"

în 1931, chiar la începutul noului an, ţara întreagă se confruntă cu o criză economică nemaiîntâlnită până atunci. Oamenii trag mâţa de coadă, nevoiţi să „strângă cureaua" în aşa zisele „Curbe de sacrificiu",(etichetate apoi de şugubeţi drept... curve de sacrificiu").

...Dar să dăm cuvântul tot cetăţeanului Tănase, de pe scenă:

- Doamne sfinte, cel de sus, toate, toate le-am redus, am redus băuturica, am redus şi mâncărica, am redus, redus din gros, de-am ajuns piele şi os. Mă usuc şi mă usuc, nu mai ştiu un-să mă duc. Am redus complet tutunul, am redus până şi săpunul, că mă spăl o zi la două, sau mă spăl numai când plouă. M-am redus şi la cipici, port cinci numere mai mici, mă-ncalţ numai în obiele, sau mă-ncalţ direct pe piele, când trec şi văd pe la geamuri, numai şuncă şi salamuri, când văd chitre şi-ananas, mestec, mestec câte-un ceas, când văd oala cu smântână, mestec câte-o săptămână, n-am băut cafea cu

lapte, de la nouă sute şapte, şi n-am mai mâncat purcei, de la nouăzeci şi trei, de când n-am gustat, măi, mustul, i-am uitat până şi gustul, când văd puiul la frigare, nici nu cred că-i de mâncare, când văd varză şi cu raţă, simt că mi se face greaţă, de când m-am sculat din pat, mestec ca un apucat, că de-atâta mestecat, nu mai iese nici scuipat, plozii stau cu toţii roată, şi-ntreabă: - Ce mesteci tată? iar nevasta, ochii-mi scoate: -Ce tot mesteci, măi, bărbate - Mestec, fa, şi-nghit adânc, să nu uit ca să... mănânc!

PENSIONARII, SĂRMANII... PENSIONARII...

(N.A. Nu e de mirare că oamenii îl opreau uneori pe Tănase pe stradă îmbrăţişându-1 cu lacrimi în ochi -„Dom-Costică, noi pensionarii te iubim, dumneata nu ne uiţi niciodată, şopteau ei, ne spui „of-urile noastre).

L-am surprins pe Tănase, emoţionat, uneori cu lacrimi pe obraz: - Deh, măi nene, odată o să fiu şi eu pensionar, mai am puţin... Uite o invitaţie diseară, la „Cărăbuş".

Iar acolo, în sală, pensionarul, omul între două! vârste, dar... intrat bine într-a... treia, avea tsă asculte] comentariul, purtătorului său de cuvânt:

- Altă chestiune e, Scoaterea la pensie,
Astăzi eşti j funcţionar, Mâine ajungi pensionar,
Poate te interesează,

Pensia cum se calculează, Uite cum se calculează,
Din 35 de ani serviciu, Care vor fi socotiţi, Scazi întâi anii de
şcoală,
Şi absenţele de boală, Zilele de sărbătoare, Orele
suplimentare,
Plus un an şi patru luni, tragi o linie şi-aduni, Pe-
urmă-mparţi cu cinci, apoi, ce-ţi dă, înmulţeşti cu doi,
Scazi anul în care te-ai născut, Adaugi tot ce-ai
scăzut,
Şi la cifra ce-a ieşit, Pui un zero la sfârşit.
Anii pentru însuraţi, Se vor socoti... dublaţi,
Adică ani de război, Socotind că-n vremea asta, te-ai
războit cu nevasta.
La totalul obţinut, Pui trei zero la-nceput,
Scazi anul de celibat, Ridici restul la pătrat, Şi-astfel, într-o primă fază, Afli cifrele de bază Apoi, le extragi pe toate,
Rădăcinile pătrate, Şi la suma dobândită,
Aplici cota cuvenită, Care nu trebuie să fie, Mai mare de cinci la mie... Din suma rămasă brută, Scazi, 4 şi 8 la sută, Trei la mie „pompieri", Impozitul pe averi,
T- Supra cotă respectivă, Taxele pentru colivă,
Cinci la sută pentru dric, pe-urmă, nu mai scazi
nimic,
Din totalul rezultat, Verşi două treimi la stat,
Şi restul... ţi se cuvine, Nu ştiu dacă mă exprim
bine!!!
Viaţa-i scumpă, nu-s parale, Leu-i mic şi biru-i greu,

Ăsta-i Bucureştiul tău, Te-am visat ca în poveşti, Te-am visat oraş vestit... Ce-am visat? Şi ce-a ieşit? Te-am visat că străluceşti, şi-n ce hal mi te găseşti... Vai de mine, Bucureşti...

...„Cetăţeanul de pe stradă" e mereu cu ochii-n patru...

Vede tot, ştie tot şi uneori e la un pas de nebunie:

- în ţara asta, ţara pâinii, Să aibă pâine chiar şi câinii,
Guvernul nostru ne obligă, S-avem o zi de mămăligă, Lor ce
le pasă cum e traiul? Scumpiră trenul şi tramvaiul, Scumpiră
tot, la cataramă, până şi pâinea şi tutunul, Şi când înjuri pe
şleau de rnamă... Ei, cică eu fac pe... nebunul?

...Aşa cum orbul caută lumina, cetăţeanu amărât, care încă nu şi-a pierdut nădejdea şi hazul, reia prin port stindardul său, răfuiala cu politicienii de la putere, în revista „Odată şi să... mor".

...Iată-1 pe Tănase prezent iarăşi în rolul „Omului de pe stradă" care se întreabă plin de năduf: „PÂNĂ CÂND"?

- Alte sporuri pe chirie, Şi-ţi reduce din simbrie,
Până când? Murdărie pe trotuar, apa ţi-o dă la cântar,
Baie, doar domnu primar, Până când? Scarlatină cu toptanul, N-au murit destui tot anu! Nu mai pot să rabd, măi vere, Toţi pungaşii-au azi avere, Eu muncesc ca vai de mine,

Mănânc pâine cu măsline... (N.A. - Ferice de el. Azi măslinele sunt evaluate în... carate!) Toţi se-njură prin jurnale, Jafuri, şperţuri, muşamale. Lupu, cică hoţ e Tache,

Tache, cică-i Mihalache, Mihalache cică-i Pache, Păi până când?

Dacă nu-i puneţi capacul, Ne ducem de-a berbeleacul,
Şi-o să daţi cu toţi de dracu! Păi, până când?!?!
La rândul său, alt cetăţean revoltat, Ghiţă Toroipan,
se întreabă: - Pa ce?, într-o revistă semnată de Durstoy
(Durma şi Stoicovici).
- Pa ce, eu, mandea, par exemplu, Plătesc global,
Plătesc şi semplu?... Pa ce? Plătesc faţade sau
trotuar, Dar un-te uiţi, e tot murdar, Plătesc pe vânt, Plătesc pe aer, Plătim aşa ca nişte fraieri, Plătim noroi, plătim faţadă,
Şi n-ai, pardon, o... ritiradă!
în Parlament e tămbălău, Discursuri, pan să-ţi vină rău, Noi i-am ales să facă legi, Dar ei se-njură, Mă-nţelegi?
Şi dau din mâini, Fac tevatură, Parcă-s la circ, La vreo dresură, Şi pentru treaba asta toată, Pretind diurna majorată... Pa ce?
Intervine şi... Bucur Ciobanu, care, sărmanul, are şi el ponoasele lui:
- Bucureştiul, vai de el... Aşa zisa capitală,
E un fel de halandală, Numai borte şi pietroaie, Şi gunoaie şi noroaie, Şi nu-s lemne, şi nu-i apă, Şi la cimitir, nu-i groapă, şi nu-s case, nu-i lumină. Dar sunt boli, e scarlatină, Te jupoaie toţi în hale, Nu-s parale, nu-s parale".

REÎNTÂLNIRE CU „MĂMUŢA"

(Din caietul de însemnări al lui Tănase)

.Martie 1935. Prietenii m-au sărbătorit la 55 de ani de viaţă. S-a nimerit după premiera „La calul bălan" de Benatzky, în care 1-am jucat pe Leopold. Am băgat mulţi bani, dar a ieşit ceva pe cinste, costume, montare „di granda", 200 figuranţi, mulţi din Tirol. Spectacolul începea din stradă, de la Eforie, unde faţada părea chiar... Tirolul austriac. „Sorică" (Soare Z. Soare, regizor la Teatrul Naţional) era înnebunit: „Niciodată n-am văzut aşa montare, dom 'le!!!" După spectacol, a început festivitatea... Eu nu prea ţineam să mă dau în spectacol cu treburi de-astea, dar prietenii nu s-au lăsat... „Gicu Vraca", preşedintele Sindicatului artiştilor; a vorbit frumos, a venit şi Titulescu, „Spânu", cum îl firitiseam eu în cuplete. Mi-a dăruit un ceas de aur „Universal Geneve", m-a îmbrăţişat şi mi-a spus: „Eu am venit... de-aici!" şi a dus mâna la inimă. Ehe, rnare diplomat vestit în toată Europa, ştia el s-o sucească totdeauna... Când i-a ajuns la ureche că 1-am poreclit „muscalul", că s-a dat cu ruşii, mi-a telefonat: „Păi ce fel de prieten îmi eşti, dom Costică, îmi trimiţi laptele prin... pisici?

- Bravo Tănase, cugetam eu, dacă te admiră tigrii înseamnă că ai... carnea fragedă.

[0] N-am făcut rău c-am mai dat-o şi pe operetă... după atâta Revistă... Când mănânci numai peşte, peşte... ţi se cam scârbeşte! N-am greşit (Turneul cu „Calul bălan" în provincie va dura 53 de zile - n.a.).

La Vaslui, continuă Tănase să depene fuiorul eminiscenţelor, am fost primit cu fanfară şi flori, oamenii nu uitau că de aici mă trag şi năpădiseră la gară, ca muştele la miere. Toţi se înghesuiau ca la urs, să mă vadă, să mă sărute, mă rog cum ştiu să te ospeţească vasluienii... Deodată pe)eron s-a auzit zarvă mare: „Faceţi-i loc, oameni buni, 'aceţi-i loc... Sărmana de ea... Cine era bătrânica plânsă care se lupta să răzbată prin puzderia de omenire? „Mămuţa", irăguţa, Elena, draga de ea, îşi pierduse feciorul prin mulţime. Am luat-o în braţe şi-am arătat-o oamenilor: - Priviţi fraţilor, ea nl-a adus pe lume, printre cântece şi ;lume...

(N.a. Din păcate, va fi ultima întâlnire cu „mămuţa").

Peste câteva luni ea va poposi în lumea umbrelor „mândră totuşi, că a lăsat în urmă flăcăul ei hazos care „se naşte odată la o sută de ani"!.

DENDRINO VREA SĂ SE SINUCIDĂ!

1935 - Vremuri grele se abat peste Capitala etichetată până atunci „Micul Paris". Teatrele se zbat ca peştele în

tigaie şi unele dau faliment. Tănase însă rezistă plin de dârzenie, ipotecându-şi casa. - Mai bine o criză economică, decât o criză la... ficat.

Afişele vestesc o nouă premieră, „Luna Cărăbuşului", de N. Kiriţescu şi la pupitrul, orchestrei apare chelia strălucitoare a compozitorului Gherase Dendrino (Pradă unei depresiuni sentimentale - Vivette. Popescu, cea mai apetisantă midinettă a Revistei, „femeia care seamănă păcatul pe trotuar", cum o măgulea un poet al vremii). Gherase cade în patima drogurilor şi încearcă să se sinucidă" Salvat de Viorica Vrjoni, o cântăreaţă de elită, Dendrino „se scutură" de fluturii capricioşi ai dragostei, încasează şi o muştruluiaîă din partea lui Tănase, care îi încredinţează apoi, pentru prima oară, bagheta orchestrei: - Altă dată să nu te mai prind cu prostii de-asteaţ Femeia minte şi când tace. Tu trăieşti pentru ea şi ea trăieştr cu cine vrea! Tu trăieşti pentru MUZICĂ! ASTA E$_A$DRAGOSTEA TA, ŢINE MINTE!

(în anii care vor urma, Gherase e proclamat „regele valsului", cu zeci de şlagăre nemuritoare („Ţigan pribeag", „Să nu ne despărţim", „Vioară ai îmbătrânit", „Vor trece anii", „Tangoul de demult", precum şi operetele „Lysystrata"j şi „Lăsaţi-mă să cânt" etc.).

TĂNASE **ŞI „CHARLOT"...**

- Tot cutreierând Europa, ba la Viena, ba la Londra, ba la Berlin, se confesează Tănase, aveam să dau nas în nas şi cu Charlie Chaplin pe care îl interpretasem cândva şi la

Cărăbuş pe scenă. Mă nimerisem prin 37 la restaurantul „El Garon" din Paris, umblam să angajez nişte dansatoare şi să cumpăr costume pentru „Floarea din Haway". Eram cu soţia mea Virginica, şi „drăcoaica" de Mya Apostolescu care se încurcase cu un mare moşier din Bucureşti şi acesta o răsfaţă cu toate minunile dându-i parale să-şi facă toaletele unde avea ea chef...

Lângă noi, apăruse la o masă „Charîot". Bineînţeles, de cum intrase în restaurant, toate privirile erau pe el, iar chelnerii se îmbulzeau să-i îndeplinească tabieturile... La un moment dat s-a apucat să danseze cu o şerpoaică de-aia „de milioane" şi lumea aplauda de mama focului, îi şoptesc Myei: - Tu mai şti sa dansezi? - Dacă am uitat, răspunde ea, mă înveţi dumneata, ştiu că eşti profesor bun! Zis şi făcut. Ne ridicăm de ia masa şi trecem pe ring, la concurenţă cu Chaplin care îţi continua recitalul, aplaudat frenetic de privitorii din jur. Nu că mă laud, dar la vremea aceea, deşi mai corpolent, mă mişcăm destul de binişor, şi după cum spuneau partenerele, cu o oarecare supleţe şi eleganţă... Ce mai tura, vura, după câteva figuri mai simandicoase, m-am trezit aclamat la scenă deschisă, Şi cine credeţi c-a dat semnalul? Chiar Charîot, care, cavaler, se retrăsese la masa lui, cedându-mi exclusivitatea pe ring.

Abia ne aşezasem, după câteva minute şi hop, ne trezim cu un chelner: * Domnul Chaplin s-a interesat de dvs, cine sunteţi, iar eu i-am răspuns... un milionar american... -Eu milionar? Dacă n-ar fi Mya cu babalâcul ei n-aş avea bani să beau o limonada, în localul acesta di granda... în clipa

următoare eram la masa lui Charlot şi îi strângeam mâinile:
Je suiş... Tănase, Bucureşti. - My congratulations to you,
my name is Charlot. Ne-am îmbrăţişat, 1-am ridicat în sus,
Charlot era pitic pe lângă mine. Ce mai? Bucurie cât cuprinde. .

Şi-apoi, trai neneacă! Dă-i cu şampanie, orchestra dă-i cu tangouri argentiniene, iar Charlot o invită pe Mya la dans şi mi-o „pasează" pe „şerpoaica" lui. Toţi din local, ne binoclau şi aplaudau... Până şi chelnerii uitaseră de comenzi şi se holbau la noi... Charlot se cam gudura pe lângă Mya Apostolescu care o mai „rupea" pe englezeşte. Am pus-o să-1 întrebe: - Aţi vrea să jucaţi câteva seri la Bucureşti, la Teatrul Cărăbuş? - Cu plăcere i-a răspuns Charlot, pentru dvs aş juca şi... gratis!!!

După ce ne-am despărţit şi ne-am pupat, drăcoaica de Mya s-a aplecat spre urechea mea şi mi-a şoptit - Mic, mic, dar la naibii, gagicarul acesta... Tot timpul m-a pipăit pe sub masă... şi eu, ce să fac? Să-1 refuz pe... marele Charlot?!?

„BALAURUL" SIOMIN, SPAIMA BALERINELOR

în iama lui 1939, la Savoy demarau repetiţiile cu revista „Radio Tănase" şi toată lumea era în fierbere... Orchestra lucra în fossă, strunită de bagheta lui Dendrkio, tâmplarii şi maşiniştii aranjau pe scenă decorurile lui Caramanlău, iar baletul se izolase în hol, de unde se auzeau zbieretele lui Siomin, unul dintre cei mai irascibili coregrafi

din lume. (La flecare două minute trântea o înjurătură sau arunca un scaun pe podea). Fetele tremurau de frică şi chiar Stela Şuba o „lebădă" graţioasă care plutea pe aripile dansului - favorita „Tiranului", îngheţa atunci când îl apucau năbădăile... Culmea e - şi asta ştia tot teatrul - că printre balerine se afla chiar propria sa nevastă Any Siomin, o ucraineancă splendidă, cu un trup de milioane, dar „zbirul" n-o scutea nici pe ea de răcnete şi insulte: - Eşti o vacă, o idioată, o apostrofa el, râd şi curcile de tine, cine dracu m-a pus să te iau şi de nevastă?!?

Tănase, om destul de abil, în „arta diplomaţiei", se 'străduia uneori să aplaneze conflictele, Măi, Simionaş, nu mai striga aşa, sărmanele, sunt şi ele nişte biete femei, mai greşesc uneori, cum greşim şi noi, fii şi tu mai îngăduitor... -Ştii ceva dom director?, se răţoia Siomin, dumneata le ştii pe-ale dumitale, eu pe-ale mele... eu nu mă bag în cupletele matale... d-ta nu te bagi în dansurile mele:

- Bine, bine, mă Mitică, capitula Tănase, dar află că dacă eu eram nevasta dumitale, de mult îţi puneam şoricioaică în... ciorbă! l!

(Adevărul e că acest „Teribil Inchizitor Siomin", realiza la vremea aceea unele dintre cele mai fascinante balete, rivalizând cu Oleg Danovschi şi Elena Penescu Liciu care lucrau la Alhambra).

...Vasile Vasilache se apropie de mine - Ce zici de Siomin, ăsta, iar a dat în clocot... Când se uită urât, face şi apa să îngheţe!

- Dar când îi iese „pasienţa" e în stare să-şi împartă
inima la fete.
- Da, dar până atunci scoate sufletul din ele.

Pe lângă noi trecu, lefănându-şi şoldurile, Valerica Cevie, una dintre cele mai apetisante dive ale Savoy-ului. într-o vreme, Vasilache fusese amorezat lulea de ea, trimiţându-i flori în fiecare seară printr-o balerină, Coca Niculescu. în cele din urmă, fetişcana izbucnise în plâns în cabina lui, şoptindu-i printre lacrimi, „Dom Vasilache, nu mai vreau să merg cu flori la Valerica... - De ce Cocuţo?

- Pentru că eu... VĂ IUBESC DE O SUTĂ DE ORI
MAI MULT CA EA... NU SUNT O FRUMUSEŢE SĂ
DAU GATA BĂRBAŢII, SUNT CAM SLĂBUŢĂ, CAM
PROSTUŢĂ, DAR CE SĂ FAC? ASTA SUNT ŞI VĂ
IUBEEEESC PANĂ LA MOARTE!

Apoi, Cocuţa se răsucise pe călcâie şi fugise din cabină ca să-şi plângă amărăciunea undeva^ într-un colţ «dosnic, după vreo culisă.

î Peste câteva zile, după cum aflam de la celebrul
„Şoarece de culise", Vasilache se prezentase cu un buchet de flori la părinţii fetei şi o ceruse de nevastă. Mai târziu se născu Vasile Vasilache junior, care continuând tradiţia „Dinastiei", lasă în urma lui şlagăre de neuitat: Ploaia, Vechiul pian, De ce nu-mi spui că mă iubeşti, Cine eşti tu?

Acum, însă, la Savoy, Vasilache nu era în apele lui:

- Dom director se simte cam rău. L-au luat doctorii în
primire de vreo câteva zile.

(N.a. Verdictul medicilor, profesorii Hortolomei şi Burghele: - Când a fost în Cipru, cu turneul, Tănase a făcut o baie rece şi la reîntoarcere a contactat o pleurezie purulentă. Nu prea i-a dat importanţă la început şi acum trebuie să apelăm la cuţit! Noroc că e un om robust şi n-or să existe probleme... Ne tot zgândăre cu glumele lui: - Mă, Mitică, am auzit că singurele operaţii reuşite la doctori, sunt… autopsiile... fiţi atenţi, n-aş vrea să mor într-o luni, înseamnă că încep săptămâna prost)! Bieţii Stroe şi Vasilache dau premiera fără mine, trebuie să se chinuiască să înveţe rolurile!!!

Seara premierii, la Savoy, 12 ianuarie 1940. Pe scenă apare comperul spectacolului, Costin Dodu:

- Doamnelor şi Domnilor, ţin să vă anunţ cu regret, că directorul nostru, domnul Constantin Tănase, fiind suferind, nu poate apare pe scenă. Totuşi, vă rog să-1 consideraţi printre noi, PENTRU CĂ TOT CE S-A REALIZAT AICI LA REVISTĂ ŞI LA „SAVOY", POARTĂ PECETEA PERSONALITĂŢII SALE!

(După ce „evadează", cum spunea el, din mâinile doctorilor, Tănase îşi face apariţia la teatru şi se aşează, în fundul sălii, Nu trece însă multă vreme şi va fi... reperat de spectatori… - E Tănase, da, chiar el e! N-a murit, cine spunea prostia asta? E el, în carne şi oase...).

Stroe şi Vasilache, care tocmai derulau cupletul prologului, înlocuindu-l pe comedian, se opresc şi cu mâinile streaşină la ochi, exclamă,… „Doamnelor şi Domnilor, îl avem oaspete de onoare... pe domnul director Tănase!!!

Spectacolul se întrerupe, sute de priviri se îndreaptă spre comedian, se declanşează o furtună de aplauze şi ovaţii^ băieţii din balet năvălesc ca un torent în sală, îl ridică pa umeri şi îl poartă în triumf spre scena strălucind în diamantele luminilor... E marele, triumf al „Regelui", nu primul în cariera sa, şi, biruit de nestematele lacrimilor, se înclină în faţa mulţimii entuziasmate, adresându-se lui şi Vasiîache:

- Vedeţi-vă de treabă, copii, vin şi eu în curând lângi| voi!!! Garda moare, dar nu se predă!!!

Şi, bineînţeles că, lanase nu va. reveni cu mâinii^ goale la reîntâlnirea cu spectatorii săi credincioşi.

Din panoplia cu amintiri, se desprinde arăşi „Cetăţeanul de pe stradă", comentând cu haz şi cu necazi „caruselul miniştrilor" care au năpădit ca muştele la miere| prin toate ministerele:

La Finanţe-avem, rnăi tată,
Trei miniştri dintr-odată.
La Agricultură, iară,
Trei în pod, şi trei pe scară
în total, avem o mie... Să fie!
D-apoi, Statul, oameni buni
Dă mereu Deciziunî
C-a ajuns lumea nebună
Nu mai ştie care-i bună
Dar el dă pe veresie. Să fie!
Nu mai stă omu-n pi cere
De atâtea biruri, vere

Dar guvernul nesătul,
Cică tot nu e destul!
Şi-ţi mai face o bucurie... Să fie!
Toate bune, măi creştini
Perceptori sunt prea puţini
Eu aş pune, să fiu stăpân
Paisprezece pe-un român
Ca să-i vie-apoplexie... Să fie!
Doi să-i bată toba-n stradă
Trei să-i bată în ogradă
în iatac, vreo cinci, grămadă
Zece pe la ritiradă
Ca să-i facă-o melodie... Să fie!
Camerele amândouă
Scot la lefi, de parcă plouă
Ies mă legile din ele
Parcă ar ieşi chiftele
Bravo, mă, să nu s-abţie... Să fie!!
Las-că-s bune, măi bădie
Că în fond e tot hârtie
Să mai fie o rezervă
Cine ştir, poate servă
La-nvelit, la băcănie... Să fie!!!
Vii acasă, la mâncare, Patcă-i la
înmormântare,
Toţi sunt albi, Parcă pe pânză,
Fiindcă n-au nimic în rânză,
Tu le-aduci de-un franc verdeaţă,
Asta-i viaţă?!

...Dar iată că vine momentul când sărăntocul care dimineaţa mancă chiflă cu covrig iar seara schimbă „meniu"-un cu covrig cu chiflă, îşi face visuri despre paradisul care îl aşteaptă dacă va scăpa cu zile după marea criză economică din 1929.

- Ce-o să fie, ce-o să fie, O să fie bogăţie, Cum n-a fost, şi nu mai este, Decât numai în poveste, O să fie un bairam, Ca în sânul lui Avram, Şi de sus, mă, Tam nesam, O să plouă cu salam, Din fântâni va curge, vere, Numai lapte, numai miere, Pe ogoarele bălane, o să crească macaroane, Şi pe oricare maidan, O să calci pe parmezan,

Şi la Banca Naţională, Reparaţie capitală. Au spart neică cinci plafoane, De-au făcut loc la milioane,

Fiindcă-acuma, ce ne pasă?.. Ne-au dat banii-afar din casă

LEAC PENTRU TOATE RĂNILE...

Cei din jurul său îl priveau ca pe un om bun de pus la rană. Tănase sărea în foc pentru toţi. Bătea la porţiile primăriilor, da buzna în birourile miniştrilor, solicitând ajutoare pentru azile de bătrâni, tablă pentru acoperişurile şcolilor, lemne pentru familiile nevoiaşe, burse pentm studenţi! I se dusese vestea şi în provincie, zeci de oameni năpăstuiţi se înghesuiau la poarta casei sale din strada Puţul

cu Plopi, nr. 10, ca să-1 roage să intervină în tot felul de situaţii critice.

Nu degeaba Păstorel îi schiţase portretul într-un ziar: „Expresia lui Tănase denotă o bunătate fără margini. E vesel şi bun. E VESEL, PENTRU CĂ E BUN"!

N-ar fi fost în stare să jignească pe nimeni, n-a existat cineva la „Cărăbuş" să-1 fi auzit pe Tănase înjurând, chiar dacă la câte o repetiţie dădea în clocot, atunci când lucrurile nu mergeau cum trebuie...

Bătea la uşă o nouă premieră, „O seară la Tănase", şi profitând de o pauză îl chestionam în holul teatrului, cu block-notes-ul în mână. Lângă noi se mai afle Cartală, un şef maşinist, „umbra lui Tănase", cum i se spunea... Deodată uşa de la hol se deschise şi intră în fugă Mircea Preoţescu, care întârziase minute bune, de la repetiţie! Zărindu-1 pe „infractor", Tănase schimbă imediat vorba şi începu să vocifereze spre „umbra" sa, care încremeni de surpriză.

- Păi se poate, mâ, Cartală, ce fel de teatru e acesta?
fiecare venim când avem chef?, ora de repetiţie nu trebuie
respectată de toţi?, şi de mine, şi de tine?
- Păi dom director, eu sunt de la opt aici, bâgui
Cartală, stupefiat,
- Oi fi tu de la opt, reluă Tănase, dar ce facem cu unii
care, poftim, e zece şi juma şi repetiţia a-nceput la zece!!!

Mircea Preoţescu se apropie cam pleoştit, se simţea cu musca pe căciulă:

- Vă rog să mă iertaţi, dom director!

- Ce să iert, măi, ce să iert? Eu vorbeam cu... Cartală
şi-i spuneam că i-a luat vântul minţile, că-mi dă peste cap
repetiţiile.
- L-am internat pe tata în spital, bâgui Mircea.
- Ce spui, măi Mitică? Unde, la ce spital?, ce are?..,
Hai să dăm un telefon, ce naiba, poate cunosc vreun doctor,
ceva, omul la necaz se cunoaşte, oameni suntem.

Şi Tănase porni spre birou, valvârtej urmat de „întârziat", nu înainte de a-mi striga:

- Vino şi tu, măi tacă, să continuăm discuţia, acum, a
apărut o urgenţă... nu pot lăsa oamenii aşa, în ploaie...

...Peste un sfert de oră, reluam convorbirea, de astă dată în biroul directorial. Tănase părea fericit, telefonul dat la spital se dovedise miraculos, doctorul accepta să se ocupe special de tatăl „întârziatului", iar în final se bucurase receptând şi invitaţia:

- Ai două locuri în lojă, diseară, Mitică... te aşteaptă
la casă, pe numele mătăluţă!

Răsunară două ciocănituri timide şi un balerin băgă capul, sfios pe uşă:

- E voie, dom director?
- Ce mai întrebi, măi fraiere? (Era dansatorul
SANDU FAYER).
- Să nu vă deranjez, bâigui Fayer, să nu...
- Hai, măi fraiere dă-i drumul, ce te doare?
- Păi, dom director, aş vrea, dacă se poate, un avans!
- Avans? Ia să vedem ce zice „contabilitatea"!

Şi Tănase extrase din buzunarul de la piept al hainei un carneţel, cam cat o palmă... Asta reprezenta toată... „Contabilitatea" Cărăbuşului!

- Păi, măi Mitică, glăsui directorul după ce răsfoise
câteva file din carneţel, aici văd că ai luat leafa pe două luni
înainte, ce naiba facem, joci la cărţi, bei prin cârciumi, arunci
banii la femei?

- Să vedeţi, dom director, continuă Sandu Fayer, am
greutăţi, ţin şi părinţii, iar nevastă-mea a ieşit din serviciu,
aşteaptă, să nască...

- Ia uite mă, creşte populaţia ţării! Bravo, măi Mitică,
asta-i bine, un copil nou pe lume, mai mare dar nu există de
la Dumnezeu... Şi zici că... '

- Da, am dus-o la spital, doctorul crede că mâine,
poimâine...

- Să fie cu noroc... mă Mitică şi dacă e băiat să vii să
ţi-1 botez eu... dacă e fată o rog pe nevastă-mea, Coana
Virginica, s-o năşească ea, aşa e regula în familie...

Se mângâie o vreme cu palma pe creştet, îşi aranja ochelarii, mai privi odată carnetul şi reluă cu voce domoală:

- Ai dracului bani, se risipesc ca păpădia... numai
montarea asta mi-a mâncat ficaţii şi măduvioarele... Uite
cum facem, mă fraiere, continuă el, ai aici cinci mii, botezul
mă priveşte pe mine, dar dacă-i băiat să-i dai numele de
Costică, da?»., iar fila asta cu cele două Ieruri avans... gata
cu ea!!!

...Şi rupând foaia cu „contabilitatea" o zvârli la coş:

şsgrr

- Acum suntem „la zi", pricepi? Şi să-ţi trăiască copilaşul... vezi, poate vin doi, că unde-s doi puterea creşte şi viaţa ţi-o înveseleşte!!

„SĂ VINĂ POMPIERII" ...ARDE LA „EFORIE"

în ajunul Crăciunului 1937, afişele anunţau premiera revistei „Poftă bună la Tănase" în sala Eforie de pe Bulevardul Elisabeta. Era o iarnă tare arţăgoasă cu geruri aspre care scoteau şi lupii din văgăuni. - Capitala părea o citadelă polară iar oamenii se încumetau cam greu să mai iasă din case. Ghirlandele de becuri luminau faţada Eforiei, sub fulguiala ce nu mai contenea, publicul se înghesuia în faţa teatrului, iar maşinile revărsau noi valuri de invitaţi din protipendada Capitalei. Iată, apăruse şi celebrul poet Victor Eftimiu flancat, ca de obicei, de două nostime Afrodite, care nu împliniseră nici 20 de ani. Lumea cunoştea episodul trecut prin „filtrul „ şugubăţului Ion lancovescu, la „Capsa", şi comentat apoi de toată lumea artistică. Scena se petrecuse cu câtva timp mai înainte, prin Cişmigiu, la orele înserării. întâlnindu-1 pe creatorul piesei „însir-te, Mărgărite" flancat de două fetişcane, Tudor Arghezi tăind aerul cu bastonul, schiţă un surâs ironic. Eftimiu îl acostă şi, plin de jovialitate, le recomandă pe cele două june drept „secretarele" sale. La care Arghezi replică cu o crudă incisivitate: „Tot mai... secretezi, maestre, tot mai secretezi?" Eftimiu zâmbi de circumstanţă, înghiţind găluşca, şi se retrase diplomatic,!

invitându-şi „secretarele" să-i admire bustul de bronz pe care câţiva meşteri tocmai îl montau în faţa apartamentului său cu ferestrele spre Cişmigiu...

...Regăseai în hol toată protipendada artistică a Capitalei. Ion Vasilescu, Nicuşor Constantinescu şi Nicolae Vlădoianu, cei trei muşchetari ai „concurenţei" de la „Alhambra", formau un grup izolat într-un colţ al foaierului, discutând jovial proiectul viitorului lor spectacol. Vizavi, alt grup alcătuit din rotofeiul Nicu Kanner, Jack Fulga şi Ştefan Cristodulo, autorii premierei, conversau în şoaptă aşteptând cu inimile strânse ridicarea cortinei. Primul regizor al Naţionalului, Soare Z. Soare, cu profilul său de vultur stătea la taclale cu Sică Alexandrescu şi Tudor Muşatescu, alături de un vestit om de afaceri, Haitmann, care finanţase revista.

Soneriile n-au întârziat să sune, chemând spectatorii, apoi, după al treilea gong, se ivi şi chelia dirijorului Gherase Dendrino strălucind la pupitrul orchestrei şi uvertura începu...

...Apăruse acum pe scenă, salutat cu furtunoase ovaţii Tânase, ieşind pe neaşteptate dintr-un cantalup enorm. Surpriza fusese totală, publicul declanşând torente de aplauze. Tănase, „Bucătarul şef al Revistei", arborase costumul de rigoare, cu o imensă tichie albă care îi acoperea creştetul capului. Puţin crispat de emoţie, atacă strofa inauguralã a cupletului „Ei, ai vrea?". Treptat, treptat, însă, îşi recapătă aplombul şi primele cascade de râs izbucniră la ..galerie", acolo unde se înghesuia lumea mahalalelor şi studenţimea bucureşteană. Pe măsură ce înainta, cupletul

prindea tot mai multă viaţă, poantele se declanşau tot mă vehement iar hazul se întinse şi la parterul populat d spectatorii mai „scorţoşi" din lumea artelor, sau din „big life"-ul metropolei.

Deodată, însă, Tănase întoarse capul spre culis neliniştit, părând că uitase strofa următoare... Dar nu er vorba de nici o „bâlbă". Se petrecea altceva mult mai teribi' luase foc o cortină laterală. Prin scenă apăruseră nişte ful, negri, iar în primele rânduri de fotolii se simţea un miro înecăcios, neplăcut. N-a trecut mult şi a apărut o flacăr ameninţătoare şi toţi au înţeles că nu era de glumă. Tănase şi a mutat privirile de la rivalta cu pricina spre sală, căutând să şi păstreze cumpătul, străduindu-se eroic, să conţinu cupletul. Dar deodată, înconjurat de un nor dens de fum năvăli în scenă Puiu Maximilian, actor şi co-autor al revistei într-un frac alb, elegant cu faţa congestionată de spaimă Străduindu-se totuşi să pară cât mai calm şi degajat ci putinţă, rosti fraza cutremurătoare:

- Evacuaţi, vă rog, teatrul! Arde scena!

Flăcările îşi întindeau ghearele sângerii spre sală, ia Tănase, ca paralizat, nu mai scotea o vorbă, privind când spn culise, când spre spectatori. Braţele îi atârnau inerte în lătur ca două vâsle, iar fardul i se topise pe obraji, transformându-chipul într-o mască stranie, în care uimirea şi deznădejdea se contopeau cu disperarea.

- Ardem ca şoarecii aici, a răcnit o înspăimântată.

rt Lumea intrase în panică. De pe scena, Tănase şi-a făcut şi el auzit glasul său baritonal: „Nu vă alarmaţi, fraţilor... O să stingem focul!... Nu vă speriaţi, se aranjează tot!" Dar se simţea că nu-i prea convins de ce spune. Câţiva maşinişti luptau cu flăcările pe scenă, căutând să le înăbuşe cu nişte pături. (Mai târziu s-a aflat că gurile de apă erau astupate iar furtunul rupt...). Acum nimeni nu mai putea zăgăzui dezastrul. Flăcările înaintau tot mai lacome, tot mai mistuitoare, primele rânduri de fotolii ardeau cu zgomot. Spectatoarele, în rochii elegante, cu blănuri scumpe şi bij»,terii strălucitoare, ţipau, îngrozite de moarte. Un tip robust înir-un smocking negru, cu părul tuns ..perie" începu să-şi croiască pârtie cu coatele, printre spectatori. Enervat, compozitorul Ion Vasilescu îl înhaţă de umeri: „Fă loc femeilor, fii bărbat ce dracu?". Spectatorul întoarse spre el o faţă furioasă, congestionată: „Faci pe eroul, hai? Nu-mi convine să ard aici ca un şobolan"... - „Fă loc, femeilor", reluă imperturbabil Vasilescu. „Am să-ţi arăt cu cine suni", mârâi tipul şi smucindu-se din mâinile lui se năpusti iarăşi în gloata care se îngrămădea spre ieşire. „Ştii cine era?" strigă cineva. „Cine?" „Auşnit! Marele Max Auşnit!" „Să fie sănătos, i-o retează compozitorul, dar tare i-e frică de moarte, lepra!".

în holul mare se stârni o învălmăşeală şi mai cumplită căci, alertaţi de paznici, dădeau năvală în stradă şi spectatorii de la piesa „Profesorul de dans" care se reprezenta la etajul Eforiei, la Teatrul Vesel. Se auzi un zgomot cumplit, în sală se pr-ăbuşr.e candelabrul cel mare cu sute şi sute de cristale.

îli.'Jj
S.ÎW

Na
'j».

Unii comentau acum că Tănasc scăpase ca prin minune de pârjol, în vreme ce teatrul ardea, el orbecăia prin culise căutând un căluţ şi un măgăruş închiriaţi ca să apară în spectacol. Regizorul Ticu Petrescu şi Ionel Stoenoiu 1-a[1] salvat în ultimul moment, tocmai când o grindă aprinsă e gata să se prăbuşească peste el.

...Bulevardul Elisabeta devenise acum scena un spectacol sinistru. Se auzeau clopotele tramvaielor şi a: maşinilor de pompieri care soseau în goană, lumea înghesuia pe ambele trotuare contemplând cu groa; flăcările, sute de oameni de pe alte străzi năvăleau şuvoai căutându-şi rudele, iar cordoanele de poliţişti luptau d răsputeri ca să menţină o oarecare ordine în aceas demenţială revărsare de apocalips modern! Artiş „Cărăbuşului" dârdâiau pe trotuare. Unii rămăsese costumaţi ca de spectacol, un Pierrot ridicol tremura lângă Colombină îngrozită, fetele din balet abia apucaseră arunce un pardesiu sau un palton peste costumele sumare di prolog...

într-o bodegă, vizavi de Eforie, câţiva artişti priveai năuci, şocaţi încă de groaza clipelor terifiante prin care trecuseră. Uşile se izbeau, tot mai des, de perete şi sumedenie de oameni pătrundeau în local comandând băuturi tari. Unii aveau hainele rupte, alţii chipurile răvăşite de spaimă. La o masă, Vasile Vasilache îşi pusese paltonul pes fracul cu care trebuia să apară pe scenă şi sorbea tăcut, dini un pahar, privind în gol, absent la tot ce se petrecea în ju; său. Stroe îl consolă:

- Nu-i nimic, Vasile, se întâmplă şi de astea!

e - Pe dracu, făcu el cu o grimasă, cel puţin să fi apucat
să-mi spun cupletul... era o „bombă", înţelegi?

- Las' că tot ai să-1 spui tu, curând.

- Crezi? holbă Vasilache ochii mari, uimit la culme.

,ţ, - Sunt convins. Tănase nu se lasă cu una, cu două.

- Adevărat, încuviinţă Vasilache, la grădina Cărăbuş
1-a plouat o vară întreagă de 1-a năucit, săracu'... Acum,
poftim, focul mai lipsea...

- Las' că trece el şi prin foc! Bine c-am scăpat cu
viaţă...

- Mulţumesc, mormăi apatic Vasilache... Ce viaţă ne
aşteaptă acum... Suntem la podea, ca la box!

- O să jucăm revista în altă parte!

- Unde! făcu Vasilache, dând o nouă doză de coniac
pe gât. Decorul e scrum, costumele au pierit...

- Dar oamenii au rămas, se însufleţi Stroe, şi asta-i
important.

„ARDE-TE-AR FOCUL CA PE... TĂNASE!"

(Din amintirile revuistului Jack Fulga, ulterior soţul artistei Silly Popescu! Plecată din linia de balet a „Cărăbuşului", Silly ajunge peste ani o stea a operetei, îndrumată de Ion Dacian, interpretând rolurile principale din „Vânt de libertate", „Lăsaţi-mă să cânt",

„Sylvia", etc).

…Eram în sală, în fotoliile din fund, de unde urmăream desfăşurarea prologului, împreună cu „Cănăraş"

(N. Kanner) şi Ştefan Cristodulo. Când a izbucnit focul, „Cănăraş", care nici atunci nu-şi pierduse simţul umorului, a strigat:

- Fraţilor, asta nu era prevăzut în „Prolog"... ne-am ars!!!

...Bietul Tănase rămăsese împietrit în scenă, în l costumul lui de bucătar, deşi vâlvătaia urca spre balcon. ' Maşiniştii au sărit să-1 scoată din foc, gurile de apă nu funcţionau, furtunul era rupt. Tănase arăta palid, ca un cadavru, machiajul se topise, vaselina curgea pe obraji. S-a dezmeticit, în sfârşit (N.A. Destăinuire, Tănase: - îmi spuneam atunci, Dumnezeu m-a lovit, poate a vrut să mă pedepsească pentru păcatele mele, mai bine ar fi să ard şi eu odată cu TEATRUL! DAR CINEVA MĂ ÎNTREBA: - ŞI CU NENOROCIŢII ĂŞTIA DE ARTIŞTI, CE FACI? ÎI LAŞI PE DRUMURI?).

JACK FULGA: - Cineva i-a dat o pătură, şi-a pus-o în cap, dar deodată a strigat: - Şi Mitică, unde e?!... Mitică era măgăruşul angajat, special ca să apară într-un tablou coregrafic. - E la adăpost, dom director, i-a răspuns Stoenoiu, regizor tehnic, ieşiţi din scenă, până nu e prea târziu. Peste trei-patru minute, s-a auzit un zgomot infernal. Se prăbuşise tavanul şi candelabrul cel mare cu sute de cristale. Tănase scăpase ca prin minune. A intrat vizavi, la Tic tac. Aici se îngrămădeau dârdâind de frig, artişti în frac, balerine fără pantofi în picioare, se auzeau ţignalele gardienilor şi clopotele pompierilor... Vasilache i-a oferit paltonul lui Tănase, care rămăsese tot în costumul de bucătar

cu tichia pe cap. Apoi a scos o sticlă: - Bea, nea Costică; asta e şampania care o pregătisem pentru banchet! Tănase a golit întreg paharul. - S-a dus dracu tot, Firfirică. Apoi s-a năruit în braţele lui şi-a început să plângă. - Să nu mă vadă ăştia, copii mei, sunt destul de necăjiţi, săracii!!!

...în iadul în care se prăbuşise teatrul Eforiei, refugiat la o masă şi străduindu-se să-şi înece disperarea în faţa unui pahar de coniac, Tănase, cu chipul brăzdat de lacrimi şi funingine, se trezeşte cu Lică Maican, suflerul, dârdâind, vânăt de frig, agitând, triumfător un dosar de carton:

- Am găsit textul, directore, îl uitasem în cuşcă!
Suntem salvaţi!!
- Eşti nebun, măi, Lică? Ce, salvaţi, care salvaţi? Tu
nu vezi prăpădul din jurul tău?!?
- SUNTEM SALVAŢI, NEA COSTICĂ.
DUPĂ CE
NE PUNEM IAR PE PICIOARE TOT MATALE
O SĂ
SPUI CUPLETUL, UITE-L AICI!!!

Iar acum îmbărbătat, Tănase se străduia să-şi consoleze oamenii rămaşi pe drumuri: - Fruntea sus, copii, spunea, cu lacrimi pe obraz, nu vă las eu vraişte, am să-mi vând căsuţa de la Săftica, maşina aia care mi-a dat-o Gavrilă (Marinescu, prefectul Capitalei) am să fac pe dracu-n patru, nu vă las...

- Dar ce crezi, că noi te lăsăm de izbelişte?, a
izbucnit Mya Apostolescu, vedeta trupei, „drăcoaica
cupletului", am să-mi vând toate blănurile şi bijuteriile de la
„fazanii" mei. Era „favorita" unor moşieri şi bancheri celebri,

cum o să abandonăm „Cărăbuşul"? El e pâinea noastră, viaţa noastră, casa noastră, iubirea noastră!!!

(N.A. în chiar noaptea aceea, de pomină, oamenii sar în ajutorul „Cărăbuşului". Refugiat în bodega „Tic tac", pierzându-şi paltonul la garderobă, celebrul fotbalist luliu Baratky, „Minunea blondă", după ce comandă „băutură pentru toţi artiştii", aruncă portmoneul ticsit de bancnote pe masă: Toţi banii pentru „Tănase"... Deschid lista de subscripţie. Smulge apoi o coală de hârtie de pe masă şi semnează primul: - luliu Baratky, fotbalist... Clienţii din local se îmbulzesc de-a valma: - Şi eu, şi eu... Max Bejan, unul din magnaţii Bucureştiului, curtezanul actriţei Lisette Verea, salvat din învămăşeală de un maşinist, se precipită şi el: - Subscriu 50,000 lei şi costul pentru montare şi decoruri...

Din zori, capitala fierbea ca un vulcan în plină erupţie. De la „Telefoane" se anunţă că funcţionarii au cedat salariile lor pe o zi, fabrica Gagel expediază două camioane cu pâine pentru sinistraţi, Beîlu, ministrul finanţelor, trimite 30.000 lei, iar prefectul Gabriel Marinescu subscrie şi el 100.000 lei din „Fonduri speciale". (Unii „mahări" relatează mai târziu: - Ne-ani trezit dis-de-dimineaţă luaţi din pat şi chemaţi la poliţie. Aici dom Prefect, cu ochii umflaţi de nesomn, ne-a luat în primire: -Bă, aseară, am vrut să vad revista lui Tănase, dar a luat foc teatrul, aşa că hai să-1 ajutăm, că e om de ispravă. Daţi şi voi câte zece mii, că destul furaţi de la alţii cu potlogăriile voastre!! Şi cu asta

basta. Faceţi lista aici în faţa mea! Uite, eu semnez primul!!!).

...Trecuseră trei săptămâni de la „Focul de la Eforie" şi acum toate ziarele anunţau cu titluri de-o şchioapă: „Cărăbuşul a renăscut din propria lui cenuşă. Poftiţi: Savoy-ul vă invită la „Poftă bună la Tănase"!...

Teatrul din Calea Victoriei părea în acea seară o cetate asediată. Mulţimea ajunsese în stradă şi agenţii de ordine luptau din greu ca să stăvilească asaltul celor dornici să pătrundă în sală. Când pe scenă a apărut Tănase, cu acelaşi costum şi boneta de bucătar, ovaţiile n-au contenit minute întregi. Cu ochii în lacrimi, „Regele Revistei" surâdea, totuşi. Ochii sclipeau scânteietori. Suflerul Lică Maican se afla la postul său. Deci cupletul „Ai vrea" îşi va lua zborul spre inimile spectatorilor. Hai, Tănase, dă-i-nainte!

- Când nu ai în pungă un ban
Şi ici masa la „Herdan"
Şi strângi burta, vrei nu vrei,
S-o faci pentru şapte lei, Iar la „Capsa",
ca un lup,
Nacht mănâncă cantalup, Ce zici mă, de-
aşa ceva? Ei,
ai vrea?
Mamă, mamă, ce-ai mai vrea, Să te vezi
într-un fotei, Cu cinci metri de hotel, Şi cu
zece furculiţi, Să nu ştii cu car-să-nghiţi,
Şi aşa ca nentu Gross Cu Chabley negru,
vârtos, Să haleşti pân-oi crăpa! Ei,
ai vrea?
Ce să spui? turbat ai vrea!

meniu, Oi fi vrând tu, măi musiu, Dar
pentru-un fleac de

Să te vezi în deal, bădie, Ras în cap şi cu tichie,
într-o pijama uzată, Lungă, strâmtă şi vărgată,
Şi să stai după vergea, Ei, ai vrea?
Să stea el, cinci ani să stea, Cum să vrei aşa ceva?!
Vezi pe stradă-o fetişcană, Una, d-alea, o bomboană,
Rumenă şi c-o guriţă, Dulce, parc-ar fi alviţă,
Să te ţii, mă, după ea şi să vezi cum saltă-aşa
Toate chestiile pe ea... Ei, ai vrea!?
Oleleu! Şi ce-aş mai vrea!
P-ormă să te repezi în ea,
- A, bonjur, Comment ca va?
începi întâi c-o prăjitură,
Din prăjitură-n trăsură,
Din trăsură-n ascensor,
Ei, ai vrea?

JL/ill UWI iijuvv/i ţ j.,— —„_.
Dar apoi ce faci cu ea?! N-are tata că ţi-ar da...
" Om trăi şi om vedea
.*?".

Din reportajul „şoarecelui din culise" (Jack Berariu) în revista „Cortina". „Poftă bună la Tănase" face săli arhipline la Savoy, două luni şi jumătate, apoi pleacă în turneu la Istanbul. în vara lui 1939, trupa „Cărăbuşului" ia din nou diurnul Orientului (Itinerariu:

Din ascensor în dormitor,
Din dormitor, pe canapea

Mya Apostolescu, Liana Mihăilescu, („Favorita" Regelui Faruk, care îi va dărui un diamant) Lisette Verea („Dulcineea" Ministrului de Finanţe, Bejan), Elena Burmaz, Vivette Popescu, Ion Talianu, N. Stroe, V. Vasilache, Simion Siomin, Nae Roman (Constantinescu), G. Trestian, I. Antonescu-Cărăbuş, Mişu Petculescu, Puiu Şerbu, Emil Popescu, Costin Dodu, Beno Verea, Radu Zaharescu, Colea Răutu, Gherase Dendrino, Nicolae Patrichi. Dintre aceştia, Zizi Şerban (Horvath), Radu Zaharescu şi Colea Răutu (Nicolae Rutcovschi) fac parte din figuraţie sau corpul de balet, întreaga trupă primeşte apoi invitaţia la un banchet grandios în grădina Palatului din Cairo, unde masa e servită cu tacâmuri de aur. Tănase, grijuliu în toate împrejurările, îşi avertizase trupa: - Ochii roată, măi să nu ne facem de băcănie aici, în faţa Piramidelor şi să râdă Sfinxul de noi!!!

„CĂRĂBUŞUL" ÎN TURNEU...

- Păi, ce crezi tu, măi Mitică se confesează Tănase, la „ceasul amintirilor", că un turneu al „Cărăbuşului" era glumă? Puşchea-ţi pe limbă, întâi ne omoram cu afişele, sute şi sute de afişe care plecau spre toate coclaurile. Apoi porneam cu „colindul" după vagoanele pentru turneu, că eram vreo sută de nebuni, cu mine în frunte. Dar ceferiştii, dale-ar Dumnezeu parale, bere, ţuică şi sarmale, se îngrijeau de toate, verificau fiecare osie, le suiau pe cricuri, apoi

veneau cei de la ateliere, montau cuşetele, adăugau paturi, perne şi saltele. Şi-apoi intrau în acţiune şi maşiniştii de la teatrul nostru cu decorurile, costumele, lăzile cu becuri şi alte aparate, luam tot ce trebuie, pentru că eu aveam vorba mea: -Revista trebuie să arate ca la Bucureşti... Pe unde trecem, prin orice orăşel, mai venim şi a doua oară… Să fim la înălţime... Să nu tragem clapa nimănui!

(N.A.) Uneori însă era cam dificil să atingi „cotele" propuse, căci provincia te aşteaptă, fericită, cu braţele largi deschise, dar şi cu teatre mai sărăcăcioase, în stare deplorabilă, iară prea multe cabine sau sobe. Au existat şi situaţii extreme, când artiştii se costumau chiar pe scenă, cu cortina lăsată, în alte oraşe fără instalaţii electrice, se foloseau pentru grimă, LUMÂNĂRI AŞEZATE ÎN PAHARE. La un teatru de la Huşi, într-o iarnă, actorii, s-au îmbrăcat în costume de vară (şi cu decolteuri) într-o curte din spatele scenei, ÎN JURUL UNUI FOC DIN VREASCURI, CA SĂ MAI BIRUIE GERUL, unii clănţăneau din dinţi şi se întrebau CUM VOR REUŞI SĂ SPUNĂ ROLURILE PE SCENĂ. La replica actomlui Codruţ „E cam răcoare", un mucalit de la balcon i-a replicat „Ce răcoare, frate dragă, că e ger de crapă pietrele"!! şi a tras un strănut de-acela sănătos, c-a zguduit toată sala!... Şi totuşi.,. „Mareşalul Revistei" nu capitula niciodată. El îşi dirija mica sa armată mai departe, i' cucerind victorii şi ovaţiile în fiecare târguşor uitat de Dumnezeu...

MĂNÂNC **FOTBAL CU PÂINE...**

(Visul unei nopţi de iarnă, ianuarie 1939)

i| Baba Iarna îşi scutură cojoacele argintii peste străzile capitalei. „Cuibuşorul de nebunii" al lui Tănase din strada Puţul cu Plopi seamănă cu o cetate asediată, zăpada a clădit parapete zdravene în jur, de afară se aude larmă şi chiote vesele, câţiva maşinişti se luptă cu nămeţii croind pârtii cu lopeţile. în birou, însă e cald, două sobe de teracotă duduie harnice, iar Tănase meştereşte ceva la un ibric de cafea...

- Şi acum, să te ţii, Mitică, zâmbeşte el, soseşte „elixirul miraculos".

Nu aruncă vorbe în vânt, ştiu prea bine, în materie de „cafegiu" greu să-1 întreci. Foloseşte un ibric cam rudimentar, o spirtieră, dar are o reţetă specială, ştie când clocotul e în toi, dozează totul ca un meşter vrăjitor şi apoi încheie cu fraza sa favorită: - Şi acum să dăm Cezarului ce-i al Cezarului. Şi cu un gest de majordom răstoarnă în ibricul clocotind o sticlă cu rom „Jamaica"...

- Chemaţi zeii, să deguste licoarea lui Tănase!, exclamă el plin de nonşalanţă şi trebuie să recunoşti, că zeii ar onora invitaţia oricând, ba ar mai reveni cu plăcere şi altă dată la „cafegiul" din strada Puţul cu Plopi.

- Mă întrebi dacă-mi place fotbalul, reînnoadă el firul, sorbind din ceşcuţa de porţelan, află că MĂNÂNC FOTBAL CU PÂINE, dragul meu. De altfel, din câte ţi-am bătut capul şi altădată când mă trăgeai de limbă, de mic mi-a plăcut, sportul, mişcarea... Alergam ca toţi dracii, am fost

campion la oină, la gimnastică, jucam volei, am făcut şi box, iar de fotbal, dacă o luam în serios ajungeam un Bodola sau Baratky, dar pe urmă au apărut alte treburi, cu teatrul, cu „Cărăbuşul", aşa că a trebuit s-o las mai moale... Dar şi aşa tot n-am uitat să joc şi dacă-ţi trag un şut, te bag şi acum cu

minge cu tot, în poartă.

- Sper că n-ai dumneata inima asta, dom director.

- Bine, te-am iertat... fiule! Cum mă iartă şi nevasta.

Dar de-o vreme nu ştiu ce-a mai aflat că nu prea mă mai

iubeşte... O trimite pe soacră-mea să mă mângâie.

Şi Tănase hohoti ghiduş, un surâs larg, luminos, care

parcă-ţi deschidea porţile raiului...

- Nu mă crezi, continuă directorul, întreabă-i pe „venusişti". Am făcut echipă cu artiştii de la noi, de la Savoy, şi jucăm cu ei, uneori. Ei vin cu echipamentul şi noi le dăm bilete le teatru. Eu nu mai intru în echipă, am ajuns la suta de ocale, dar sunt antrenorul lor şi, mamă, mamă, ce-i mai boscorodesc pe-ai mei, de acolo de pe tuşă... Mor după fotbal, asta e, nu-mi scapă nici un meci. Chibrit, tartorul galeriei „negrilor", s-a obişnuit cu treaba asta, când mă vede în „pagoda împăratului", (n.a. Loja rezervată prefectului Gabriel Marinescu) zbiară de-1 apucă dracii:

- Atenţie, a venit la meci şi Tănase, şi lumea aplaudă,

ce să facă? S-a învăţat de la teatru!!

- Am auzit c-ai sărit şi în apărarea „rapidiştilor", atunci când „împăratul" i-a băgat la „mititica" pe Şipoş, Baratky, Auer şi Vintilă după meciul pierdut pe. Ciuleşti!

- Păi, bine, bre, se poate o năzbâtie ca asta? Să te răzbuni pe ceferişti că au fost mai buni? Eu ţi-am spus, ţin cu „negrii", îmi dau şi sufletul pentru ei. Au mâncat bătaie, au mâncat. Dar să-i hărţuieşti pe învingători, să-i sfârteci, nu-i frumos. Când am auzit noaptea de la Costică Ardeleanu ăla, şefu „rapidiştilor", am luat foc. Tocmai terminasem spectacolul şi 1-am luat la telefon pe „Nea Gavrilă", care mă simpatizează şi mi-a dat şi nişte bani pentru „Cărăbuş" când rămăsesem în pană, „Bine dom Gavrilă" zic, dumneata eşti ditai gencralu, te răzbuni pe nişte soldaţi proşti că i-au mardit pe ,.vcnusisti"? - Da - tu ce te bagi bă, năsosule, se răţoi el în telefon, eşti tală, mamă, frate cu ei? - Eu suni frate cu cinstea şi adevărul, dom general, şi zic că aşa ceva nu se face între sportivi, că nu-i „fair play", cum zic englezii ăia şi că dumneata eşti rege peste fotbal şi preşedintele federaţiei --Bine, bine, mă năsosule, zice, poate am sărit peste cal... - Care cal, „împărate"? Ai sărit peste o herghelie!... - Bine, bine, am să le dau drumul chiar acu, dar cu o condiţie: SĂ REJUCĂM PARTIDA CĂ M-AU FURAT! - Bine, dom general, acum chiar ai spus o vorbă mare, AŞA TE VREAU... TĂNASE!!! ŞI S-A ŢINUT DE CUVÂNT! Nu era om rău, Gavrilă ăsta. Iar pentru „Venus" ar fi fost în stare de orice. Şi-ar fi abandonat şi mireasa în noaptea nunţii ca să alerge la partida venusiştilor săi.

N.A. Fusesem martor ocular, în vara anului 1938, la tragedia din Ciuleşti. Venus şi Rapid se războiau iarăşi în semifinala Cupei, tocmai când cei din Splai ajunseseră în culmea disperării! Câştigători în şase ediţii ale

Campionatului, „negrii" nu izbutiseră niciodată să bea
şampanie din „Cupa României", fiind mereu umiliţi de
„acarii din Grant". Baratky, în special, turnase gaz peste foc,
declarând unui reporter de la „Gazeta Sporturilor": - Atâta
vreme cât voi îmbrăca tricoul vişiniu, Cupa nu va ajunge în
vitrina „Venus"-ului... Acum în Giuleşti, scorul era 1-1 şi se
intrase în prelungiri... Humis a avut victoria vârful
bocancului, dar, de la numai patru metri, a săltat balonul
peste transversala porţii lui Negru. Şi-apoi, a urmat replica
lui Giussy Baratky. recepţionând centrarea de la Bogdan-
Berilă, cu un voleu diabolic 1-a făcut k.o. pe David, reuşind
victoria cu numai două minute înaintea fluierului final. Albu
s- a repezit ca o fiară la arbitru, strigând „aut, aut", venusiştii
1-au îmbrâncit şi ei, dar nimic n-a putut fi schimbat. Baratky
bătuse iarăşi ultimul cui în sicriul „negrilor", declanşând
furia acerbă a „împăratului" care, vociferând indignat,
părăsise loja, urmat de „suita" sa. Nu trecuseră însă decât
vreo patru ore şi rapidiştii Baratky, Auer, Vintilă şi Rafmschi
f fuseseră luaţi pe sus de poliţaii lui Gavrilă din grădina
l „Luther" unde sărbătoreau victoria şi urcaţi în duba poliţiei!!
1 ... Patru zile mai târziu, după eliberarea „ocnaşilor",
Ardeleanu, conducătorul echipei „Rapid", propusese „rejucarea" meciului şi acum rivalii se înfruntau din nou în Giuleşti (Comunicatul Presei: Rejucarea partidei se face la cererea d-lui general Gabriel Marinescu, Vice Preşedinte al Federaţiei, „pentru viciu de arbitraj la golul al doilea şi JOCULUI DUR, NESPORTIV, AL RAPIDIŞTILOR"!)

...Epilog: F.C.Rapid - Venus: 4-2!!! Auer şi Baratky înscriu de două ori fiecare, iar portarul „negrilor" lordăchescu, încasând „racheta" lui Giussy Baratky de la CENTRUL TERENULUI, se lamentează uluit: - De unde a venit asta? Din cer? De unde oare?

FOTBALIŞTII NU SUNT... **ÎNGERI...** *(Dialog cu TÂNASE)*

- „Venusiştii" ăştia sunt uneori nişte copilandri zurbagii, mă trezesc mereu cu ei la teatru şi chiar prin culise, balerinele îi vânează, că sunt plini de bani. Lui „Cuştica", grecu ăla, i-a dat prefectul concesiunea bufetului de sub tribuna „Venusului", înoată în parale, îi cară cu sacii, îţi dai seama, toţi muşterii din Matache şi Buzeşti dau năvală, de altfel, după câte mi-a spus „Nea Dan" (Demetrescu) care le ştie pe toate, nici „Minunea blondă", Baratky de la Rapid, nu moare de foame, are şi el un fel de cârciumă, (sub tribuna Giuleştiului). Păcat însă că aruncă cu gologanii ca seminţele la vrăbii... Joacă şi pocher iar nevastă-sa toacă tot, se scaldă numai în blănuri şi bijuterii...
- La Venus cunosc jucători mai cuminţi, Bodola nu pune nici bere în gură, cât despre Mircea Davis, ce să mai vorbim.
- A, Mircică ăsta e călugărul din vechiul schit... Toate fetele sunt moarte după el, am auzit că o liceancă de la „Cuibul cu barză", era să se omoare. La meciuri vin neveste

de miniştri după el, îi trimit bileţele, el nimic... cu nasu-n cărţi, litra de lăptic şi stingerea la zece fix. Uite, chiar Sfera, „Bădiţa" care face ursul ţăndări şi adversarii arşice pe teren, când vine acasă e mieluşel şi creşte pisici, are o turmă întreagă, îl ştii pe Andrei?, ăl subţire care joacă half cu Beffa şi Lupaş, ăstuia i se spune „Margareta", nu ştiu din ce motive, dar e un băiat stilat, are două licenţe... îi merge mintea, se bagă în toate, Machiavelli e un copil pe lângă el!

- Dom director, văd văd că stai bine cu documentarea, nu vrei să colaborezi şi la „Cortina" (n.a. Săptămânal de teatru în acea vreme) ca... reporter special?)
- N-aveţi voi bani să mă plătiţi, măi Mitică.
- Daca-i vorba pe sinceritate, şi ca să-ţi completezi „documentaţia", află că „venusiştii" dumitale nu sunt doar uşi de biserici...
- Dar ce, eu am fost?... Ferească Dumnezeu...
- Ei, bine, pe „Fredy" venusistul îl ştii?
- Cine, nemţoiul ăla care pune mingea unde vrea, ăla care bate penalty-urile ca Baratky?
- Da, da, Fredy, care s-a îmbogăţit cu afacerile lui cu bijuteriile şi ceasornicele, că lucrează cu nemţii şi este ştab peste vreo trei filiale...
- Ce spui, dom-le, înoată în bani? Păi să ne ajute şi pe noi cu o montare, două, nişte costume...
- Are alte treburi. Ştii ce năzbâtie a comis acum câteva zile; că ne-a trimis şi nouă, la „Cortina", DOVADA?
- Ce-a făcut, măi tacă, zău mi-ai dat foc la curiozitate...

- S-a lăudat c-o să se culce cu Betty?
- Care Betty?
- Cea de la Alhambra, vampa Bucureştiului. Ei bine, nu ştiu cum a îmbrobodit-o, câte bijuterii a pompat, dar a venit la noi şi ne~a arătat dovada: FREDY PESTE BETTY. Pricepi? A aranjat un aparat de fotografiat ca să filmeze faza.
- A naibii sămânţă de om... Cioara degeaba îmbracă rochi de... mireasă. Tot cârâie la nuntă... Atunci de ce naibii mai joacă fotbal?
- Ca să nu uite să... dribleze, bietul de el!
- Bietul de el? îl mai şi compătimeşti?

Tănase începuse să se frământe pe scaun, semn că e gata să dea în fiert. - Ei, doamne, doamne, izbucni el oţărât. Să ştii că sunt probleme şi în Rai fiule, se strecoară şi câte un înger care nu e dus la biserică, aşa că Dumnezeu face apel la... „Talpa Iadului".

„REVISTA" NU E JOACĂ DE COPII...

(De la Tănase, citire)

- Pentru mine scena e un templu, e rostul meu pe acest pământ! Să faci oamenii să uite de grijile lor şi să râdă alături de tine e cel mai mare dar cu care te-a binecuvântat Dumnezeu. De aceea, eu apăr Revista, îmi apăr meseria şi onoarea de artist. Scena nu e la cheremul oricui, băiete!

Ştiam că Tănase rosteşte adevărul gol-goluţ. Fusesem, de altfel, martor ocular la scena aceea, când un afacerist, putred de bogat, venise la Savoy, într-o zi, ca să-i propună o metresă (splendidă, de altfel). Toţi ochii o luaseră în vizor, evaluându-i formele apetisante şi talentele (ascunse). Tragedia se declanşa însă când începu să cânte: „Vocea i-a intrat în grevă"!, constată, mucalit, Vasilache care se oferise s-o acompanieze la pian...

- Domnule Tănase, precizase boss-ul plin de bani, dar şi de ani, eu îţi subvenţionez montarea viitoarei dumitale Reviste. Dumneata ai o singură obligaţie: să-mi lansezi pe această fetiţă, s-o faci vedetă.

Tănase, presat de mari probleme financiare, acceptase târgul... „Sunt la pământ cu banii, mă Mitică, ploile de la „Cărăbuş" m-au secat la pungă toată vara!. Dar nu ezitase saşi avertizeze pretendenta la glorie:
- Fetiţo, dragă, eşti bine fasonată, nu zic nu, dar la revistă mai trebuie şi talent iar eu nu vreau să mă omor ca să lansez pe orbită un... găinaţ. Eu am să te ajut să ajungi până aici - şi-i arătă rampa din faţa scenei - de aici încolo te priveşte!

(Nota Autorului) - Tănase proceda cinstit, lăutăreşte. Dar acum nu mai există Tănase! Au năpădit...

î;;

„COMICI DE... CONTRABANDĂ"

...Şi iar mă întorc şi zic, apropo de „hazul la români", când mă minunez de aşa-zisele emisiuni „distractive" un jalnic BAROMETRU al vulgarităţii compătimindu-i pe sărmanii telespectatori condamnaţi să înghită pe nemestecate tot soiul de platitudini şi cretinisme, aşa cum s-au obişnuit să digere, stoic şi fără speranţe toate majorările la benzină, apă, curent şi telefon. E clar că pârghiile hazului de la noi sunt manevrate de câţiva indivizi dubioşi care s-au înfipt ca la „pomana porcului" în ograda umorului românesc, unde au „prins coajă" prin cine ştie ce miracole, proclamându-se acum „somităţi" ale Divertismentului. Aceşti „invadatori" din „Planeta maimuţelor" sunt susţinuţi, cu o premeditată frenezie, de găştile de aplaudaci, mobilizate să dezlănţuie cascadele telecomandate, mai ceva ca Niagara. Deh, c'est la vie! Toţi găinarii şi analfabeţii, granguri ridicoli şi infatuaţi, ajunşi în vârful piramidei, îşi fac loc căţăraţi pe scara „umorului", pendulează în neştire, fără să priceapă că ADEVĂRATA REVISTĂ ROMÂNEASCĂ - de care habar n-au! - păstrează în sipetul ei nostalgii memorabile şi comori care nu-şi vor pierde strălucirea niciodată. Filosofii cugetau: „gloria este soarta morţilor". Dar se poate opta pentru o altă variantă: „Gloria este soarele Revistei", şi ea va rămâne nemuritoare... Cu mai bine de 50 de ani în urmă, fantezia şi pretextul umoristic deveniseră atu-urile primordiale pe scena Revistei, în vara anului 1919, Tănase inspirat din biblica Arcă a lui Noe, prezintă „Pisica pe orez", iar în anul următor,

montează revista „Ce naşte din pisică", care aduce în scenă altă pleiadă de politicieni, printre care „şobolanii Vintilă şi Ionel Brătianu", dar şi pe Vlad Ţepeş (interpretat de Tănase) şi Leul jigărit (hărtănit şi astăzi de hrăpăreţul Dolar). Acele reviste montate la „Cărăbuş" aveau ca pretext anotimpurile anului, „înşir-te, mărgărite" (celebra feerie a lui Victor Eftimiu), Piramidele din Egipt (cu Tănase în rolul lui Tutankamon), Cyrano de Bergerac, Casa de nebuni (nebunia densului şi a milioanelor sau a vitezei). La toate acestea mai adăugaţi alte bijuterii ale genului: parodiile după celebra patinatoare Sonia Henje, Moulin Rouge, Charlie Chaplin, Broadway şi veţi înţelege de ce spectacolele se bucurau de săli pline în fiecare seară. Unde s-au voîatizat, fantezia şi inventivitatea care dădeau viaţă acestui gen? Acum, în mai toate spectacolele, se merge pe acelaşi calapod: apare un comic, ne adoarme cu un monolog, adesea nesărat şi plin de trivialităţi (de parcă publicul ar fi o adunătură de analfabeţi şi imbecili), se ivesc şi câteva balerine care-şi fâţâie fundurile, ne pomenim cu o cântăreaţă cu fusta cât batista şi trai, neneacă, o oră „de haz şi deconectare totală". Şi iarăşi gândurile hoinăresc spre matadorul hazului de altă dată: "Revista asta, nu e joacă! măi Mitică... Una e să dansezi şi alta e să... ţopăi!

„FALSELE VEDETE"

Pentru toţi care ocupă poziţii-cheie în diverse canale TV, pe unde se preling deseori toate scursorile umorului, problema e simplă: „Ubi bene, ibi patria" (In traducere liberă: Sunt ştab aici, fac ce vreau, mi-a pus Dumnezeu mâna în cap şi lumea la picioare!). Tot ce fac e genial, orice glumă e colosală, oamenii râd până explodează, mai ales că mi-am constituit o ceată de „aplaudaci" care declanşează, la comandă, rafale torenţiale de haz şi voie (ne) bună. Calcul foarte simplu, în fond. Lumea înghite tot ce i se oferă şi puţini sunt acei telespectatori care, ajunşi în pragul exasperării, ca să nu spunem disperării, pun mâna pe câte un telefon ca să-i ia la scărmănat pe realizatori, cu un reproş de genul: „Bine, mă, dar vouă nu vă e ruşine de scălâmbăielile şi glumele sinistre cu care ne gratulaţi de atâta amar de vreme?" Cei vizaţi chicotesc, iar scrisorile iau drumul coşului de hârtii şi trai, nineaca, mai departe! Televiziunea nu e teatru ca să dai bani pe ce-ţi place ţie! La TV vrei, nu vrei, trebuie să înghiţi orice, chiar cu riscul să-ţi rămână „glumele" în gât şi să-ţi piară cheful de viaţă!

Au înhăţat aşa zisele „poziţii-cheie" ale Televiziunii tot soiul de hahalere şi impostori care îşi dau ifose, tăindu-şi felia cea mai „babană" din tortul Divertismentului (asta dacă nu şi-1 adjudecă în întregime chiar!). „Călifarii veseliei" oferă cu obstinaţie de la tarabele lor, cele mai sinistre tâmpenii, fără nici un discernământ, pornind de la ideea că

telespectatorii înghit orice, aşa cum oile pasc iarba, cu mărăcini cu tot!

UNDE EŞTI TU, TĂNASE?

Am amintit de „Regele Tănase" şi iubirea sa de-o viaţă: REVISTA. Dar ce se întâmplă oare acum cu cei pripăşiţi prin ograda hazului nostru cea de toate zilele. S-au mai tras şi alte semnale de alarmă, dar e inutil, trenul a luat viteză şi nu mai poate fi oprit decât dacă deraiază. Grupurile sau bandele de terorişti ai aşa-zisului haz de necaz, mai ales în frunte cu Vacanţa Mare (care ar putea lua o vacanţă veşnică!) infestează atmosfera cu sprijinul benevol al micului ecran. Televizorul a devenit, în majoritatea cazurilor, o vastă groapă cu lături, unde sunt deversate cele mai vulgare şi pestilenţiale gunoaie sub eticheta de umor necenzurat.

Mă întreb, ce s-ar întâmpla dacă, printr-un miracol, nemuritorul Tănase şi-ar părăsi mormântul unde se află alături de Alexandru Giugaru, Ion Finteşteanu, Birlic, Stroe, Vasilache, Groner, Nicolaide, Tomazian, Nae Roman, Trestian, Pellea, Caragiu, şi ceilalţi, şi ar asculta grohăielile doldora de vulgarităţi culese din noroaiele mahalalelor?. El avea o vorbă: mie nu-mi place, mă Mitică, prostul SLAB LA MINTE ŞI TARE DE... CAP, n-a jignit pe nimeni, dar sunt sigur că nu le-ar îngădui acestor terorişti ai hazului, nici să treacă prin faţa Savoy-ului, sau ar pune femeile de serviciu să spele trotuarul infestat de ghetele care calcă în picioare tot ce-a clădit REVISTA DE ODINIOARĂ...

Tănase tăia, în carne vie, toate poantele care nu dădeau randamentul scontat, la public, după 2-3 reprezentaţii. „Am scrântit-o, fraţilor, cu strofa asta. La repetiţii credeam c-o să rupem inima târgului, dar e... tas. La treabă, domnii mei, găsim alta". La rândul său, N. Stroe îşi trimitea spionul printre spectatori, în sală. „Vezi tu, Cănăraş (N. Kanner), merge sceneta aia cu Cioclul, sau râde lumea, aşa, de politeţe?

- Da, de unde? Azi avem numai... ciungi în sală! Nu aplaudă nimeni.

La revistele de la Alhambra, nimeni nu ştia precis cum va arăta spectacolul peste 10 zile. Nicuşor Constantinescu pândea în rundul sălii sau la „cucurigu", să simtă pulsul publicului la flecare poantă. A doua sau a treia zi, urma implacabil verdictul: „Dragă, am dat-o-n bară cu cupletul lui Groner, scoatem trei strofe, ca măselele stricate". Calvarul autorilor nu se încheia după premieră, ci abia începea. Iar toţi aceşti autori, veritabili martiri, se reîntorceau la uneltele lor, ca să facă transplantul de rigoare, extirpând toate cangrenele textelor. Alte nopţi pierdute, alte sute de cafele pentru a scoate la iveală mult doritele firişoare de aur ale poantelor şi glumelor. Meseriaşii umorului ştiau prea bine că, la Revistă, cu hazul nu e de glumit atunci când doreşti să faci o treabă ca lumea.

Mai păstrez şi acum prin „arhiva sentimentală" o mulţime de vorbe de duh: - Decât să discutăm anarhic, mai bine să tăcem... organizat". „Singurul meu prieten devotat, în care mai am încredere, mi-a rămas... bastonul. Şi acela

până nu-şi dă aere, dorind să devină Baston de... Mareşal". -înainte de a bate cu pumnul în masă, uită-te să nu fie vreun cui ieşit afară. - De când au venit comuniştii la putere, s-a dublat producţia de celuloză, se face hârtie igienică dublă, pentru toaletă. Un exemplar merge la „Secu". - Tu o să ai, dragă Mimi, că nu eşti fire rece, cu soţul tău, nouă copii şi... cu sergentul zece!! - Cine a fost mai înainte? Oul sau găina? - înainte erau de toate. - Mai spală-te şi tu, Mişule! - Păi mă spăl în fiecare zi. - Atunci schimbă măcar... apa. - în ce categorii se împart femeile? - Frumoase, deştepte şi... marea majoritate!

PROSTIA AR TREBUI SANCŢIONATĂ PRIN LEGE

(N.A.) Marin Moraru, în faţa căruia îmi scot pălăria, socotindu-1 unul dintre cei mai înzestraţi comedieni pe care i-a dat această ţară, a făcut infarct, pur şi simplu, la Râmnicu Vâlcea, ascultând un monolog, aşa-zis fără perdea, veritabil monument al vulgarităţii şi trivialităţii! Marinuş acceptase la insistenţele uni impresar din gaşca acelora care viermuiesc pe diverse coclauri şi fac din şuşanele legea lor de căpătâi, să participe la un spectacol extraordinar. De atunci, s-a jurat să fugă ca dracul de tămâie de asemenea reprezentaţii degradante.

- Am văzut, mi se confesa Moraru, atâtea spectacole la viaţa mea, de filme nici nu mai vorbesc, o puzderie, dar nicăieri n-am întâlnit, în zilele noastre, atâta vulgaritate şi

lipsă de bun-simţ, ca pe anumite scene. Ce naiba spun străinii despre noi, după ce le-au furnizat destule subiecte rromii odată cu „sejururile" lor prin Europa? Precis că ajung la o veche şi deplorabilă concluzie: „România este o ţară frumoasă. PĂCAT CĂ E LOCUITĂ"!

TĂNASE ŞI **„OF"-ul CETĂŢEANULUI**

Răsfoind prin arhiva sentimentală, regăsesc file de antologie de „Revistele" de odinioară când sub sărutul reflectoarelor inegalabilul Tănase culegea laurii aplauzelor. Semnalaţi-mi dvs. , cei care mă însoţiţi pe acest „drum al amintirilor", măcar o intenţie de vulgaritate sau vreun atentat la bunele moravuri. Să începem cu alegerile, care au dat şi la noi în clocot, o vreme. Iată ce spunea Tănase, la vremea lui: „Musai cică să votez candidaţi o sută cinci, care-n frac, care-n opinci/ Şi mă jur, chiar de-aş fi treaz/ Tot n-aş şti care-i mai breaz/ N-aş şti zău, vă garantez/ Pentru cine să votez!". Apoi e rândul, personajului cheie să intre în scenă, omul de pe stradă, cetăţeanul: „Până când c-o viaţă amară?/ Simt muştarul c-o să-mi sară/ Păi, până când?/ Alte sporuri la chirie/ Şi-ţi reduce din simbrie/ Murdărie pe trotuar/ Apa ţi-o dă la cântar/ Baie doar la dom' primar/ Nu mai pot răbda, măi vere/ Toţi pungaşii au avere/ Eu muncesc ca vai de mine/ Mănânc pâine cu măsline/ Şi n-arn pantaloni pe mine/ Şi-n ăst timp alţii, cu droaia/ Se tot plimbă la Sinaia/ Să nu-njuri de Vorba aia?/ Toţi se-njură prin jurnale/ Jafuri, şperţuri, maşamale/ Lupu cică hoţ e Tache/ Tache cică-i Mihalache/

Mihalache cică-i Pache/ Păi până când?/ Dacă nu-i puneţi capacul/ Ne ducem de-a berbeleacul/ Şi-o să dăm cu toţi de dracul/... Căci ministru, Stan ori Bran/ Tot un drac/ Că eu tot golan rămân/ Tot un drac/ Ori c-avem o Constituţie/ Ori că nu-i, fără discuţie/ Tot un drac/ Ce mi-i veche, ce mi-i nouă/ Am căzut din lac în puţ/ Tot un drac/ Şi-am rămas ca o ciubotă/ Că n-am priceput o iotă/ Ci am vrut să-i vin de hac/ Tot un drac". Iar acum să ascultăm şi opinia cetăţeanului de pe stradă despre stimabilii parlamentari: „în Parlament e tămbălău/ Discursuri până-ţi vine rău/ Noi i-am ales să facă legi/ Iar ei, mă-nţelegi/ Şi dau din mâini, fac tevatură/ Parcă-i la circ, la vreo dresură".

...Nu trece mult şi, în 1931, nădăjduind să scoată Ţara din criză, se aplică prima „curbă de sacrificiu" pe spinarea amărâţilor de cetăţeni. Indignarea lui Nea Costică explodează ca o petardă în revista „în draci", semnată de V. Stoicovici şi N. Kiriţescu:

„Sărăcie este? Este/ Falimente şi proteste este? Este!/ Datorie (întreabă Fondul Monetar) este? Este!/ Porcărie este? Este!/ E de toate, măi, bădie,/ E cât păr sub pălărie,/ N-ar mai fi, aşa să fie, Dar... este!/ Perceptoru-ţi ia bănetul/ Şi plăteşte omul, bietul/ Să echilibrăm bugetul/ Este? Este!/ Dar cu banul tău, amarul/ Şi ministrul şi primarul/ Echilibrează buzunarul/ Este? Este!/ Ca să plece prin voiaj e,/ Sau să-şi toarne cinci etaje/ Este? Este!"

Mereu cu ironia-n tolbă, cu arcul şi săgeţile satirei gata pregătite, Tănase îşi vede imperturbabil de drumul său, ştiind că nimeni nu poate opri vântul cu palmele. Nimeni n-a

îndrăznit să ridice baricada, nimeni nu a încercat să-1 sperie cu procese şi „daune morale".

Omul de pe stradă, comenta, plin de satisfacţie: „Ai auzit ce le-a trântit-o Tănase? De la obraz. Bine le zice!" în raţionamentul său naiv, cetăţeanul credea că „Regele Revistei", cum era denumit, îşi scria singur cupletele incendiare. Adevărul adevărat însă era altul. Tănase reuşise să-şi alăture o adevărată falangă de umorişti şi poeţi care lucrau la turaţia maximă, alimentând cu scenete, cuplete şi subiecte la zi o prodigioasă uzină a Revistei, funcţionând ireproşabil în program „non stop". Nu toţi dintre colaboratorii marelui actor erau scriitori de meserie. Unii profesau ca doctori, ingineri şi arhitecţi, alţii, pur şi simplu, îi erau prieteni apropiaţi. Dar fiecare dintre aceştia era cooptat în „cooperativă", indiferent că propunea o glumă, o idee sau o strofă de cuplet. „Cocoşul care are glas, spunea Tănase, cântă încă din... ou! Aşa au apărut: Petre Durma (inginer), Vasile Stoicovicî (doctor), V. Rodau (avocat), N. Vlădoianu (economist), Petre Andreescu (colonel), St. Cristodulo (contabil). Mai exista însă şi eşalonul „de elită" cuprinzând scriitori de notorietate ca: Victor Eftimiu, Gh. Brăescu, A. de Hertz, Mircea Rădulescu, Alfred Moşoiu, Alexandru Kiriţescu (autorul „Gaiţelor") etc. Veşnic în alertă, Tănase izbutea, mai târziu, să mobilizeze un alt detaşament de specialişti „revuişti" consacraţi cu care, ulterior, va câştiga marile bătălii susţinute la „Cărăbuş", Eforie şi Savoy. Revuiştii lucrau în colective, uneori (Dur-Stoy, N. Kiriţescu, Petre Andreescu, N. Vlădoianu - N. Constantinescu, N.

Kanner- Jack Fulga, Stroe-Vasilache etc.). Uneori, „duo"-ul devenea „trio" (St. Cristodulo-N.Stroe- V. Vasilache, Kanner-Fulga- Puiu Maximilian), culminând cu unele reviste „De lemn Tănase", „Poftă bună la Tănase", „Tănase la Istanbul" etc. , care reuneau pe afiş o veritabilă „Cooperativă" de autori (N. Kanner, Jack Fulga, Ştefan Cristodulo, Puiu Maximilian, Stroe, Vasilache). Iar tuturor acestora, de fiecare dată, li se adăuga numele lui Constantin Tănase, consilierul permanent!.

- Meserie grea... revista asta; glumea Tănase, îţi trebuie idei... INSPIRAŢIE, DOAMNE, CÂTĂ... TRANSPIRAŢIE PENTRU UN PIC DE... INSPIRAŢIE!!!

O „meserie" draconică, dar slujită cu talent, aplomb şi temeritate. Iată-1 pe Tănase în revista „O dată şi să mor", de A. Herz şi Dur-Stoy, văicărindu-se în rolul unui nebun: „în Ţara asta, Ţara pâinii/ Să aibă pâine pân'şi câinii/ Guvernul nostru ne obligâV S-o dăm cu toţii pe mămăligă/ Lor ce le pasă cum e traiul?/ Scumpiră trenul şi tramvaiul/ Scumpiră tot, la cataramă/ Până şi pâinea şi tutunul/ Şi când înjuri pe şleau, de mamă/ Ei, cică eu fac pe... nebunul!"

în rolul cetăţeanului care şi-a pierdut ultima brumă de iluzii în guvernanţi, Tănase îşi varsă, ca de obicei, năduful în revista „în plin" de N. Kiriţescu: „Nu se schimbă, mă, nimic/ Toate merg după tipic/ Unii vin şi alţii pleacă/ Toţi se laudă c-o să facă/ Şi la urmă, neică... clei,/ Ca de obicei!".

Fără a-şi aroga rolul de scriitor, plănuind mereu alte reviste, Constantin Tănase se sfătuia cu autorii, sugerând diverse subiecte, sau sugerând modificări („Ca omul simplu

să le înţeleagă mai bine") şi nu da înapoi un pas în bătăliile eu „cenzura" (mai ales în anii războiului). Cei de vârsta a treia îşi mai amintesc, poate şi azi, o strofă de cuplet care ridica, pur şi simplu, sala în picioare, în revista „Nu te lăsa Tănase", după, Diktatul de la Viena: „înainte de-a pleca/ Vreau să vă mai spun ceva/ Eu la orişice cuplet/ Terminam în mod discret/ Cu aluzii delicate/ La oraşele cedate/ Astăzi nu mai spun nimic/ Nu o iau după tipic/ Uite care-i idealul -VREM ARDEALUL/ Scurt, precis şi răspicat!/ S-a tranşat!"

TĂNASE **LOVEA MEREU ÎN ŢINTĂ!**

Mulţi, foarte mulţi condeieri ai vremii s-au străduit să-i facă portretul. (N. D. Cocea, Ionel Teodoreanu, Păstorel, Victor Eftimlu, etc.). Am păstrat însă, şi însemnările lui N. Carandino, vechi prieten din vremea când devenise soţul actriţei Lilly Carandino, una din zeiţele „Naţionalului" anilor 40.

- înfăţişarea lui Tănase, era mai curând comună... Destul de înalt, se descurca parcă anevoie printre lucruri şi oameni. Faţa îi era dominată de un nas proeminent, care-1 rezuma parcă simbolic. Tenul, ciupit de vărsat, se integra în aspectul general comun, dar vioiciunea privirii te impresiona din start. Când vorbea, cuvintele deşi banale uneori, căpătau un relief cu totul personal. Nu vroia nici să te cucerească, nici să placă. Ajungea însă acolo, fără efort, în vreme ce alţii, poate mai inteligenţi sau mai şcoliţi, trebuiau să cheltuiască mult mai multă osteneală... Sălile în care juca erau

întotdeauna pline. Nu interesa textul sau vedetele de pe afiş. Intrând în scenă şi spunând cupletul, TĂNASE LOVEA DIRECT ÎN INIMI! Boierii cumpărau două, trei bilete la revistele sale. Omul simplu, însă, lăsa şi mortul pe masă ca să alerge la revistă. El era aliatul de nădejde, pentru că Tănase flutura drapelul sus, fără să şovăie şi-i spunea „păsul", fără să-1 trădeze... Nu mai era în floarea vârstei dar îşi păstra în ciuda unor racile trupeşti, inerente în peisajul uman, VIOICIUNEA, VOLUBILITATEA ŞI HAZUL SĂU PROVERBIAL. UN SINGUR LUCRU SE SCHIMBASE CU TIMPUL: APLAUZELE CU CARE ÎL ÎNTÂMPINAU ODINIOARĂ DEVENISERĂ ACUM NESFÂRŞITE OVAŢII!

Nimeni nu spunea cupletul ca Tănase, nimeni nu avea dicţia lui, şi mai ales PUTEREA DE CONVINGERE. Nici un spectator din sală, surtucar sau un anonim om simplu nu putea rămâne insensibil la ceea ce Tănase cânta sau, mai ales, SPUNEA!... L-am însoţit într-o zi la vila lui, de la Săftica, de lângă Bucureşti. Mi-a spus - O să-ţi arăt o surpriză nemaipomenită... Ei, bine la vila lui, într-un loc mai ferit din ogradă, construit sub pământ, se afla UN BORDEI LA FEL CU CEL ÎN CARE SE NĂSCUSE LA VASLUI, ÎN 1880 ŞI ÎŞI TRĂISE COPILĂRIA. - „PRIVEŞTE BINE, MI-A SPUS, LĂCRIMÂND DE EMOŢIE, NIMIC NU LIPSEŞTE. ESTE AIDOMA CU BORDEIUL NOSTRU DE ACASĂ! CA SĂ NU UIT NICIODATĂ DE UNDE AM PLECAT!!!

LA SĂRBĂTOAREA LUI VRACA...

N.A. în vara lui 1942, mă număram printre cei care asistau, la ARO, la sărbătorirea lui.George Vraca, pentru 25 de ani de teatru. Sala era plină, şi printre vorbitori se aflau romancierul Liviu Rebreanu, directorul Teatrului Naţional, George Calboreanu, Mihai Popescu. Primit cu o furtună de aplauze şi-a făcut apariţia şi Constantin Tănase. - Să nu vă miraţi, a spus el, că la sărbătoarea celui care îl interpretează pe nefericitul Prinţ al Danemarcei, Hamlet, se află şi un slujitor nefericit al... Revistei, obişnuit mai mult cu glume şi cuplete decât cu drame de Shakespeare, dar ce să facem, cu toţii îl iubim pe Gicu Vraca, acest prinţ frumos al scenei româneşti. Şi mai ştiu că şi el ne iubeşte, da, iubeşte şi „Revista" noastră cii „Fetiţe dulci ca-n Bucureşti". Sala a izbucnit în aplauze. Adevărul adevărat şi „şoarecele de culise" din vremea aceea o poate confirma: uneori, într-un ungher mai retras al sălii Savoy-ului, puteau fi zăriţi Elvira Godeanu şi George Vraca, amuzându-se la şotiile „revuiştilor". Tot Ia un spectacol al Cărăbuşului, i-am depistat într-o seară pe patru societari ai „Naţionalului" A. Pop Marţian, Ion Finteşteanu, Elvira Godeanu şi George Vraca, protagoniştii piesei „Aimee" unul din triumfurile „Naţionalului" din vremea aceea...

Ei erau însoţiţi de Aurică feciorul favorit al lui Tănase, care s-a oferit să oficieze rolul de gazdă şi le-a adus patru scaune suplimentare, sala fiind tixită până la ultima strapontină.

BĂIEŢII LUI TĂNASE

(N. A.) Tănase a avut parte de doi băieţi: Radu şi Aurică. Radu devenise un sportiv de elită, juca hochei în echipa de la Telefoane, iar Aurică se dovedea un şofer de mare clasă (după 23 august, a fost angajat chiar şoferul personal al lui Chivu Stoica). Din nefericire, încă de tânăr, după un accident de maşină, a rămas cu o plagă la gât care îi cauza vizibile traume de vorbire. Tănase alergase pe la cei mai renumiţi laringologi, dar fără succes, şi deseori se lamenta: „Aşa a vrut Dumnezeu, tatăl său să bubuie cu glasul său, iar Aurică să nu se audă deloc. Noroc că 1-a înzestrat Dumnezeu cu patima dansului... Acolo nu-1 întrece nimeni." Aurică a reuşit, într-adevăr unele performanţe deosebite, apărând ca figurant la revistă şi fiind solicitat prin 1970 de regizorul Nicolae Dinescu să joace în rolul lui Tănase, cu care semăna foarte mult, într-un spectacol pe scena Savoy-ului. Celălat fiu, Radu, se dedicase avocaturii, însă a murit destul de tânăr. Dar apropo de „dinastia" Tănase...

în toamna lui 1935, înainte de a pleca într-un turneu, în Gara de Est, directorul Cărăbuşului descoperă într-un vagon un sugaci abandonat şi un bileţel: „Rog o inimă bună să aibă grijă de acest copilaş, eu sunt o femeie în mizerie şi n-am cum să-1 cresc".

Tănase ia sugaciul în braţe şi-1 arată artiştilor din jurul său: - E băiat, măi Mitică, mi-a şi dat un... autograf, un pipişor, o să ne aducă noroc în turneu!

Copilul abandonat va fi apoi trimis la orfelinat cu actorul Ion Talianu şi un bileţel din partea lui „Nea Costică". La reîntoarcerea din turneu el va fi adoptat de Tănase primind numele de Costică-Cărăbuş. Câţiva ani băiatul s-a bucurat de dragostea şi îngrijirea artistului fiind apoi înfiat de o altă familie, prietenă cu Tănase.

BĂTĂLIA CU „ CENZURA"

Au trecut mai bine de cinci decenii de la trecerea în veşnicie a inegalabilului monarh al Revistei româneşti, amintirea lui Tănase mai trezeşte, încă, ecouri în inimile celor care 1-au îndrăgit sau care nu-1 cunosc, poate decât din 'auzite. A reprezentat Tănase o veritabilă legendă a Revistei autohtone? Cu mâna pe inimă se poate răspunde fără ezitare: Tănase nu numai că înnobilat acest gen, dar i-a dat strălucire, vervă şi dinamism, fiind un adevărat port-stindard pentru omul simplu de pe stradă, care îşi regăsea, în cuplete incisive şi necruţătoare, propriile sale dureri legate de falsa democraţie, corupţie, dispreţul faţă de nevoile Ţării, înfeudarea Ţării capitalului străin, lichelismului unor politicieni veroşi, de fapt, aceleaşi tertipuri şi maşinaţiuni de care ne izbim şi noi azi, mai la tot pasul... Lupta lui Tănase cu cenzura devenise din ce în ce mai îndârjită, dar el nu admitea să facă pasul înapoi niciodată. - Nu sunt cârpă de şters podelele, spunea, n-am să lustruiesc pantofii nimănui, fie el ce-o fi, merg cu omul de pe stradă.

Păstrez şi acum o parte din cupletele lui Tănase, mutilate de ştampila Cenzurat. Dar unele dintre ele reuşeau, totuşi, să străpungă această barieră, în rolul cetăţeanului înnebunit de griji, Tănase îşi vărsa năduful, disperat: „în Ţara asta, Ţara pâinii/ Să aibă pâine pân-şi câinii/ Vine-un ministru - un nătăfleaţă/ Să-ţi spună că nu-i pâine-n piaţă!"... „Lor ce le pasă cum e traiul?/ Scumpiră trenul şi tramvaiul!/ Scumpiră tot, la cataramă/ Până şi pâinea şi tutunul/ Şi când înjuri pe şleau, de mamă/ Ei, cică eu fac pe... nebunul?!" Apoi, acelaşi cetăţean se întreabă, pe bună dreptate: „Viaţa-i asta, mă bădie?/ Fir-ar mama ei să fie/ Nu poţi, mă, oricât o dregi/ Două capete să legi/ Nu se poate, mă şi basta!... Treabă-i asta? Când ţi-e poftă de-o găină/ Te uiţi la ea, din vitrină/ Când ţi-e poftă de salam/ Jinduieşti la el, prin geam/ Şi te saturi pe fereastră/ Păi, viaţă-î asta?/ Şi găseşti să te-mprumuţi/ Peste 3 zile, te muţi/ Nici un ban în buzunar/ N-ai plătit nici la cismar/ Eşti dator vândut pe piaţă/ Asta-i viaţă?/ N-ai bani şă-ţi iei un ac/ S-a spart geamul la iatac/ Miţii i s-au rupt pantofii/ S-au scumpit din nou cartofii/ Vasilică şi-a spart ţeasta/ Viaţă-i asta?/ Vii acasă la mâncare/ Parcă e la-înmormântare/ Toţi sunt galbeni, n-au osânză/ Fiindcă n-au nimic în râmză/ Tu le-aduci praz şi-o verdeaţă/ Asta-i viaţă?"

...Şi, reţineţi, dragii mei contemporani, în vremea aceea Tănase şi Oropsitul său Cetăţean de pe stradă nu se confruntau încă cu preţurile „gangsterilor din Chicago" sau Crângaşi, Amzei şi Dorobanţi. O, tempora, o mores...

„FANTEZIA MUZICALĂ" UNUL DIN „ATU-urile" REVISTEI

Răsfoind almanahul REVISTEI, brodat cu legende şi amintiri de neuitat, întâlneşti numeroşi animatori care au făcut vogă la vremea lor. E vorba de Puiu Maximilian, Nicoşor Constantînescu, Jack Fulga, H. Mălineanu, N. Kirculescu, Eugen Mirea şi H. Nicolaide care au apelat la alte formule de spectacole: fantezia muzicală şi prelucrarea „revuistică" a unor romane celebre... Epopeea neuitatei .„Atlantida" s-a bucurat, în anii celui de-al doilea război mondial, de unul dintre cele mai remarcabile succese artistice (şi de casă - 200 spectacole, la Alhambra"). Principalele roluri comice fuseseră încredinţate lui N. Gărdescu şi H. Nicolaide, iar aria „Când cade noaptea în Hogar" era interpretată de tânărul Colea Răutu. La rândul lor, Puiu Maximilian, Jack Fulga şi compozitorul N. Kirculescu au apelat la alte personaje celebre, montând „Tarzan" şi „Contele de Monte Cristo" la Teatrul din Lipscani (cu Constantin Lungeanu, George Groner şi Elisabeta Henţia în rolul lui Desiree). La Alhambra, mai târziu, urma să vadă luminile rampei versiunea muzicală a celebrului roman „îngerul albastru" semnată de Puiu Maximilian, J. Fulga şi N. Kirculescu. Creaţii memorabile: Marcel Anghelescu („Profesorul Unrath") şi Virginia Popescu („îngerul albastru"). Un destin nefericit avea să-1 pândească însă pe celebrul „Don Quijote", montat în grabă la Teatrul Atlantic de către Aria Georgescu şi compozitorul Emanoil lonescu.

Vestitul personaj, care se lupta cu morile de vânt, se prăbuşeşte cu Rosinanta sa, cu tot, după un singur spectacol. Se înregistrează cea mai mare „cădere" din istoria Teatrului românesc, iar Emanoil Ionescu („Din cioburi de iubke", „Pe strada mea e toamnă iar") a fost la un pas de sinucidere, încercând să se spânzure dar fiind salvat în ultima clipă de una din numeroasele sale iubite...

REVISTA NU SE PREDĂ NICIODATĂ...

O vorbă din bătrâni spune că „omul care nu ştie să râdă, piere înainte de vreme".

Trecuserăm Prutul în 1941, soldaţii noştri mărşăluiau spre Odessa, iar unii dintre ei n-aveau să-şi mai vadă niciodată casa, copiii şi familiile. Bucureştenii orbecăiau pe străzile învăluite în draperiile violete ale camuflajului, mâncau pâine cu mălai pe cartelă, dar nu pregetau să vină la teatru. Sălile erau tixite nu numai la Tănase, dar şi la Alhambra. La Teatrul din Lipscani, în revista „Cantonamentul veseliei" de Puiu Maximilian şi N. Kirculescu, Colea Răuru avea să lanseze celebrul şlagăr „Hai coşar, coşar"... Impactul „Războiului sfanţ" bulversa acum toată Revista românească, iar teatrele se întreceau să ofere cuplete şi scenete de actualitate. Numai „Măcelarul de la Kremlin", de pildă, era ridiculizat pe scenă în trei variante, de către Alexandru Giugaru (în revista „Eu şi Stalin"), George Groner (la Alhambra) şi Constantin Tănase (la Savoy). Cu un apetit patagruelic, Revista devora acum totul

lansând pe bandă rulantă noi cuplete şi scenete, dinamizând marşul victorios al mareşalului Antonescu spre Odessa şi stepele ruseşti. Textierii şi scenariştii lucrau pe rupte, dar era clar că nu ar fi putut face faţă solicitărilor. Din fericire, însă, au început să le sară în ajutor chiar comicii care îşi scriau singuri textele. Şi spre surpriza unanimă, unii dintre proaspeţii „autori" s-au dovedit veritabile revelaţii... dând la iveală cuplete de-a dreptul senzaţionale. Nae Roman cu „Minele marine", „Sare sau nu... sare", „Curcanul", Oheorghe Trestian cu „Nae GălbejituT'şi „Tranwayul", H. Nicolaide cu „Gandhi", „Taxiul", „Anticarul", „Sufleurul", George Groner şi N. Gărdescu cu „Adăpostul Gioeondei" şi rtEste?.., este!". Mai trebuie amintit şi faptul că teatrele mergeau în plin deşi, din cauza camuflajului îşi programau spectacolele la ora 17. Pare de-a dreptul incredibil, dar într-o vreme când oamenii se confruntau cu grozăviile războiului, înghesuindu-se în adăposturi, la urletul sirenelor, teatrele ofereau pe tavă o gamă variată de specialităţi revuistice, printre care „Radio Tânase", „Curaj Tănase", „Tănase tot Tănase'V „Aşa te vreau, Tănase", „Răbdare Tănase", ;,Gioconda Caiace*', „Gioconda iubeşte". Surâsul Gioeondei", „Femei, femd", „Tarzan", „Adăpostul Gioeondei" etc. (De reţinut că mai toate episoadele cu „Gioconda" erau semnate de Nicuşor Constantinescu şi îon Vasilescu, dar la ele lucrau şi „cârtiţele" Henri Mălineanu, Eugen Mirea, Jack Fulga şi Nicu Kanner puşî pe „lista neagră" a îngrădirilor rasiale. „Mareşalul" slăbise însă şurubul, astfel că la Teatrul Evreesc apăreau:. Agnia Bogoslava, Jenny Smilovici, Lenny Caller,

Kiky Markov, N. Stroe, Al. Giovany, Bebe Spitzer, N. Brandea, Louis Jumping, Willy Ronea, Elly Roman ş.a. Aici se vor lansa memorabile cuplete cu aluzii de altfel, foarte transparente: „Ce-i al meu, al meu rămâne", „Şi se duc ca vântul, măturând pământul" etc. .

„MAREŞALUL" ŞI... MALAGAMBA!

Tănase părea abătut, în amiaza care incendia Capitala cu arşiţa ei copleşitoare:

- Se anunţă vremuri grele, Mitică, oftă el, pe terasa, de la grădina Colos, din faţa Prefecturii, sorbind din paharul cu oranjadă, teatrele încă merg, să nu le fie de deochi, dar or să vină bombardamentele, pâinea e pe cartelă, doamne, cum ne-o fi norocul. Trebuie să ne ducem crucea în spinare! Dar gândeşte-te a lui Cristos era şi mai împovărătoare şi a urcat şi Golgota, sărmanul de el".

- Dom' director, căutai să mai dreg busuiocul, lumea dă năvală, se joacă peste tot cu „Cassa închisă" şi la Savoy şi la Alhambra până şi la Teatrul din Lipscani...

(Cupletiştii declanşau furibunde şarje ironice spre „Măcelarul din Kremlin" iar compozitorii Ion Vasilescu, Nicuşor Kirculescu, Mişu Constantinescu şi Gherase Dendrino înflăcărau inimile cu şlagăre inspirate: „Te recunosc şi pe întuneric, Bucureşti", „La Crimeea psste mare", „A plecat la vânătoare, Agarici", „Tot ce e românesc nu piere").

- Ai dreptate, încuviinţă Tănase, dar viaţa mi-a călcat uneori inima în picioare, Dumnezeu nu mai are timp şi pentru mine, sunt prea mulţi păcătoşi pe lumea asta cu care are de furcă, nu mai cred nici în bucuriile care uneori se încumetă să-mi bată la poartă… îmbătrânim înainte de vreme, suntem arţăgoşi, şi uneori nedrepţi, unii au uitat că au fost copii nevinovaţi, cândva... Uite chiar Mareşalul nostru -

Şi, rotindu-şi privirile circumspect, trase scaunul mai aproape de mine, Antonescu nostru, e cu binoclu pe toţi, vede în jur numai bandiţi, gata să sară la beregată... Are el vorba lui: -

Să-ţi iubeşti duşmanul, dar numai când îl duci la cimitir.

- Cară saci grei în spate, sărmanul, nu vezi? E între nemţi şi ruşi iar cu americanii pe… deasupra, la Foggia, probabil c-o să ne trezim cu nişte bomboane.., în cap.

- N-aş vrea să fiu în locul lui, abia mă descurc cu năzdrăvanii ăştia din teatru … Ce-am păţit aseară cu „Bonzo" (N.a. Elena Burmaz), zicea că Zizi (Şerban) i-a furat cupletul că trăieşte cu Stroe, război în toată regula...

- A la guerre comme a la guerre, dom director. Fiecare trebuie să se descurce singur... Vorba aia: - Nu-i cere ciungului să te scape de la înec...

- Bine, bine, o fi război, fir-ar al diavolului să fie, dar să pui botniţă oamenilor e prea de tot, măi Mitică.

- Faci aluzie la „Cine limbă lungă are, cinci ani va săpa la sare"?

- Păi poţi mata să-i ceri lui Tănase să facă pe mutul când el a fost toată viaţa cu gura pe toţi miniştri?

- Uite că se poate,. N-ai auzit ce-a păţit... Malagamba?

- Mie-mi spui, ce crezi că nu ştiu? Căzuse măgăreaţa taman pe el... Păi cum vine asta, mă Mitică? Dobori o pădure întreagă, pentru ca să-ţi faci o cutie de chibrituri?

...Cunoşteam povestea, aveam „documentarea" la zi. în anii 40' Sergiu Malagamba devenise „regele tobelor" şi alături de Dinu Şerbănescu pusese pe jar toată capitala cu recitalurile de jazz. Malagamba, însă, nu se mulţumise numai cu acest titlu nobiliar, lansând şi o modă cu pantaloni foarte strâmţi şi pantofi de azbest cu talpa dublă care îl propulsase pe piscurile unei celebrităţi de invidiat în rândurile băieţilor de bani gata, ai metropolei...

„Mareşalul", militar auster, se exprimase de altfel în anturajul său, plin de indignare: - Ostaşii mei mor pe front şi poftim, ăstuia de ce-i arde!! în plus, se pare că e şi cam spurcat la gură...

Dulăii „Siguranţei" lui Cristescu adulmecaseră de mult prada şi nimeni nu se mira când într-o bună zi „regele tobelor" fu poftit să urce într-o dubă cu zăbrele, luând drumul spre lagărul de la Târgu Jiu, unde mai fuseseră „cantonaţi" şi alţi „zvonişti" sau adversari politici ai dictaturii, printre care Tudor Arghezi, Zaharia Stancu, Victor Eftimiu, Gheorghe Maurer şi alţii... (- Aici, mi se confesau mai târziu, ziariştii Jack Berariu şi „Sammy" Massler, „săltaţi" şi ei de Siguranţă pentru zvonuri, comentarii duşmănoase şi anecdote împotriva regimului, n-o duceam prea rău, primeam pachete, ţigări, ziare şi jucam „panţarola"

sau „table" până la „stingere", uneori chiar după miezul nopţii, după cum ne „înţelegeam" cu băieţii de la pază... Petreceam, deci, un mic… sejur, o mică vacanţă. De trimis pe front, nici vorbă, ce să facă Mareşalul cu Arghezi sau Victor Eftimiu, care nu trăgeau cu puşca nici în barăcile de la „Moşi"?

- Aşa că, măi Mitică dragă, continuă şirul Tănase, într-o bună zi, am dat ochii cu Antonescu... Se nimerise să apară la un spital cu soldaţi mutilaţi, iar eu venisem cu o echipă de la teatru, să le cântăm, să mai spunem glume, că erau prăpădiţi săracii. Antonescu s-a apropiat de patul unui 'soldat să-i dea o medalie pentru eroism şi acesta, gălbejit la faţă, i-a spus: - Să trăiţi, dom' mareşal, iertaţi-mă, dar nu pot să mă ridic ca să vă mulţumesc... Mâna am lăsat-o la Odessa şi picioarele la Cotul Donului! Mareşalul a rămas tăcut. Parcă i se încleiase faţa. Apoi s-a aşezat printre ostaşii din jur, ascultându-ne tot programul.

Aveam de toate în el, şi cântece şi cuplete vesele. I-a plăcut cel mai mult „Inimile noastre bat la fel" şi ne-a rugat să-1 mai cântăm odată. Apoi, la sfârşit mi-a strâns mâna şi m-a felicitat. - Mulţumesc domnule Tănase, cu glumele dvs. aţi făcut mai mult pentru aceşti răniţi decât toate leacurile din

• lume! Văzând că 1-am atins la sentiment, mi-am luat inima în dinţi şi i-am spus, ştii, între patru ochi, mai departe de urechile celor din jur care ciocneau cu răniţii nişte pahare de vin din partea „armatei":

- Dom Mareşal, nu vă luptaţi destul cu bolşevicii, ăia, plini de... BOLI ŞI VICII, ce-aveţi cu Malagamba, pe acesta

vi 1-aţi găsit drept duşman? - E gură spartă, vorbeşte prostii pe toate drumurile. - Iartă-1, dom Mareşal, aşa s-a obişnuit el de când a venit pe lume, să BATĂ TOBA. LĂSATI-L SĂ BATĂ TOBA MAI BINE LA NOI, LA TEATRU. CEL PUŢIN ACOLO N-O BATE DEGEABA! „Mareşalul" a zâmbit şi privindu-mă drept în ochi a murmurat:

- Dacă e un ordin de la… Regele Revistei… aşa să
fie... ia-1 cu tobele lui cu tot, pe Malagamba acesta, să le bată
doar la teatru, ŞI SĂ NU-L MAI PRIND ÎN LAGĂR LA
TÂRGU JIU CÂT OI TRĂI!!!

(N. A.) Peste doua luni, într-un spectacol pe Stadionul ANEF, Tănase, costumat „ad hoc" (cu pantalonii şi pantofii de rigoare) lansa cupletul:

- Eu sunt John
Malagambistul
Cel mai şic băiat
Toate fetele, de mine
S-au amorezat Cu
pantoful alb ca neaua
Am făcut praf
mahalaua Of, of, of şi
aoleo Pantalonii
strâmţi în vine Râd şi
curcile de mine Of, of,
of şi un cartof!

VIN RUŞII!!

...Invazia Bucureştilor de către ruşi, în august 1944, bulversează, bineînţeles şi teatrul.. Revista devine peste noapte o muscă prinsă într-o pânză de păianjen. Cum o vor scoate la cap autorii şi artiştii care îi beşteliseră pe scenă pe Stalin şi Molotov? (Dan Demetrescu: „Vai, vai, ce necaz/ Intră neamţu-n Caucaz/ Şi mă lasă fără gaz/ Şi-o să mă-aleg cu un praz!"). George Groner (neamţ de origine) e înhăţat rapid de securiştii NKVD şi expediat într-un lagăr din Urali, de unde va reveni peste doi ani datorită intervenţiei actriţei El vira Godeanu, una dintre favoritele lui Dej. E clar pentru toată lumea că Armata Roţie n-a sosit însă aici ca să se războiască cu artiştii. Moscova îşi plasează câţiva dintre „consilieri" la Cultură, aşa că teatrele îşi pot vedea liniştite de treabă, bineînţeles, respectând semafoarele noii orânduiri, puse „în slujba poporului".

Debusolat şi refugiat o vreme la Săftica, „Mareşalul Revistei" se decide, la insistenţele prietenilor, să-şi mute bârlogul la Circul Paladium, unde va monta „Circul Tănase"... cu leit-motivul de rigoare: „Salutare şi frăţie/ Pe timp de democraţie/ Că pe timp de dictatură/ Cu onorata cenzură/ Destul am tăcut din gură/ Nu puteam să spun, musiu/ Tot ce vreau şi tot ce ştiu/ C-ajungeam la Târgu-Jiu!"

Nu e de mirare, deci, că după intrarea ruşilor în Bucureşti, s-a răspândit zvonul că Tănase fusese „lichidat" pentru că îndrăznise să propulseze pe scenă dinamitarda replică: .yDavai ceas, davai palton", (Vorbe din popor, tacă -

mi se confesa el într-o zi toridă a verii anului 1944, privind circumspect în jur dacă nu există vreo ureche indiscretă. Asta îmi trebuie, să mi-i pun în cârcă pe rusnacii ăştia! Mi-e teamă că mor şi tot n-o să scăpăm de ei!)".

FIECARE POARTĂ ÎN RANIŢĂ „BASTONUL DE MAREŞAL" LA... „REVISTĂ"

„Şcoala funcţionează aici, la Cărăbuş, şi fiecare poate trage cu urechea la unul mai cu experienţă, fiecare poate munci şi, dacă are talent, suie în grad... " Şi, iată „Academia lui Tănase" a propulsat din rândul balerinilor sau figuranţilor „stele" de primă mână, care au dus mai departe steagul Revistei: Elena Burmaz, Silly Popescu sau Zizi Şerban au pornit din balet... Colea Răutu, Radu Zaharescu şi Sandu Fayer, la fel! Gheorghe Trestian fusese angajat la Savoy ca simplu funcţionăraş şi om bun la toate... Remarcat de Tănase pentru mimica şi hazul său (involuntar), a urcat în grad ca actor, obţinând apoi performanţe strălucitoare nu numai în cuplete, ci şi în roluri de dimensiuni dramatice, pe scena Teatrului Armatei (actualmente „Nottara"). Vedeţi cum se scrie istoria? Salturile de la un gen la altul sunt imprevizibile şi nu e de mirare că, într-o bună zi a anilor 50*, aveam să dau ochii pe scena Teatrului de Estradă, la Savoy, cu marele nostru actor George Vraca, într-o revistă semnată de bunul său prieten Nicuşor Constantinescu, alături de caricaturistul George Voinescu.

Să nu vă închipuiţi, însă, că „Vrăjitorul Nicuşor", acest inventiv Puck al Revistei, îl convinsese pe Vraca să cânte sau să interpreteze un cuplet muzical. Nu, Doamne fereşte! Ar fi fost o teribilă blesfamie! Nicuşor 1-a solicitat doar să recite, aşa cum numai Vraca ştia, „Scrisoarea a Hl-a" a lui Eminescu! Apariţia „titanului" la Savoy nu s-a dovedit numai clou-ul spectacolului, ci triumful artei actoriceşti pe scena zburdalnicei Reviste...

O DUCEAU BINE ARTIŞTII PE VREMURI?

(Din amintirile regizorului artistic Ion Vova)

- Vedetele cel puţin, n-aveau probleme. Viaţa era mult mai dulce, iar onorariile lor le depăşeau uneori, chiar pe cele ale miniştrilor, O vedetă, la „Alhambra", primea în fiecare seară un gaj echivalent cu salariul mediu pe... lună! La Tănase, Ierurile erau mai mici, dar garantate pe ani întregi! Stroe şi Vasilache făceau excepţie, fiind cotaţi la un nivel superior, dar „Dom' director" nu sufla un cuvinţel, de teamă să nu-i sară în cap ceilalţi comici cu „vechi state de servicii". La Tănase nu s-a auzit niciodată cuvântul „demisie" sau „dezertare la... concurenţă". „Cărăbuşul" devenise o „mare familie" iar când balerinele depăşeau limita de vârstă, rămâneau tot aici, schimbând doar trusa de dans cu halatul de cabinieră sau uniforma de plasatoare. Aşa se explică trainica solidaritate a trupei. Tănase le spunea oamenilor săi: „Mă Mitică, noi toţi suntem un copac, cu zeci

de ramuri şi rămurele… Soarele ne încălzeşte pe toţi, vânturile şi zăpezile ne izbesc pe toţi, trebuie să fim uniţi!

„REVISTA" ÎN SLUJBA... „POPORULUI"

„Revista schimbă, deci, macazul, după „Eliberare" (Vorbă să fie)!. Chişinevschi şi consilierii sovietici lansează directive: ‚tRevista în slujba poporului", iar Dej precizează: „Să lovim cu arma criticii şi satirei în toţi reacţionarii!". Clienţii favoriţi de luat în tărbacă devin chiaburii, sabotorii, leneşii (Vezi „Marinică, Marinică", . cupletul Dorinei Drăghici), birocraţii („Hai, vino mâine") interpretat de Gică Petrescu şi, mai ales, „Cei de la Aprozar, care dau lipsă la cântar". Alte obiective în vizor: fireşte „imperialiştii" începând cu Truman, Churchill, Adenauer şi sfârşind cu Tito „călăul de la Belgrad". Prologurile şi finalurile devin obligatoriu „mobilizatoare", („înfloreşta Ţara mea", „Eu pentru voi ridic paharul"), iar melodiile compozitorilor abordează teme „constructive": „Drag îmi e bădiţa cu tractorul", „în Bucureştiul iubit", „Măi, Mărie de la Jii", „Hunedoara" etc. Lotul autorilor de revistă creşte ca un cozonac la cuptor. Alături de „veterani" (N. Constantinescu, Stroe, Mirea, Fulga, Maximilian, Felea, Nicolaide ş.a.), scot capul şi alţi condeieri, precum: Hary Negrin, I. Berg, Avian, Sady Rudeanu, Constantin Zărnescu, Sandu Darian, Bogdan Căuş, Mihai Maximilian, Al. Andy, Mircea Crişan (care devenise între timp „number one" cu monologurile sale: „Bombardamentul" şi „Castravetele"), Fred Firea, George

Voinescu, Cornel Constantinescu, Horia Şerbănescu, Alexe Marcovici, Aurel Storin, Octavian Sava ş. a. Una dintre „Revistele pe linie", „Te văd, te văd", avându-1 pe N. Stroe protagonist, după o îndelungată bătălie cu „consilierii" de la Minister („Nu se vede suficient rolul Partidului", „Nu e atacată problema... colectivizării" etc.) primeşte în sfârşit „Unda verde" în 1950, totalizând apoi 200 de reprezentaţii. •Lumea nu 1-a uitat pe Tănase, se dă în vânt, încă după Revistă: chiar dacă e nevoită să înghită fel de fel de lozinci mobilizatoare şi cuplete menite să-i şteargă pe chiaburi şi pe chilipirgii de la „Alimentara", de pe faţa pământului. O altă alternativă rămâne iarăşi comedia muzicală, mai puţin vizată de „radar"-ul consilierilor. ,*Asa începe dragoatea" (V. Timus, Tudor Muşatescu şi Ion Vasilescu, N. Kirculescu), „Haimanaua bulevardului" (Puiu Maximilian, Gherase Dendrino) „Sunt o cârpă în amor", „Dragoste pe puncte". (J. Fulga, Eugen Mirea, H. Mălineanu), unde se lansează „Ce cauţi tu în viaţa mea", devin spectacolele cele mai căutate de bucureştenii, dornici de un „respiro", în peisajul sumbru şi imprevizibil care bulversează epoca de tranziţie spre „Socialismul biruitor"!

STROE ŞI ANDREI VÂŞINSCHI

(N.A: REMEMBER: „Stroe pe Atlantic", jucat în „subsolul" Barului Atlantic de pe strada Academiei. Din trupa lui Stroe (vechiul partener al regretatului Vasile Vasilache) mai fac parte: compozitorul Elly Roman, Mircea

Şeptilici - fostul soţ al Norei Piacentini care se va sinucide-N. Brandea, Nina Florescu, Fedy Arie, Colea Răutu, L. Jumpping, Geta Iliescu, Gaby Rădulescu, Jeny Socolov, Marianne Goldstein, Niculiţă Teodora, Didy lonescu, D. Ayol şi Vasile Tomazian („racolat" din tavernele de pe Calea Griviţei).

(Din revista „Stroe pe Atlantic")

Va rămâne în amintirea tuturor sceneta „Hitler la mormântul lui Napoleon". Hitler fiind interpretat de N. Brandea, iar „fantoma" lui Napoleon de N. Stroe. Dialogul se derula cam în felul următor: Napoleon - Cine bate noaptea, la fereastra mea?, Hitler - Eu sunt, Adolf Hitler, nu te speria! - Care Adolf Hitler? Gustav Adolf, Bravul? Adolf împăratul?... Ahaha... „Zugravul" - Eu sunt, Napoleoane, Fuhrerul vestit. Nu ştii tu de mine? Adolf cel iubit, cărui, peste lume, îi luceşte steaua...? - Ce făcuşi, băiete? Feştelişi... iacaua! - Cum?! - încet, băiete, eu sunt Napoleon, nu zbiera la mine, că nu-s microfon! - Soarta noastră fuse crudă de-astă dată. Marea oştire fuse repliată!!! Ce spui de Rusia, cum să mă opui? - Aoleu, Rusia! Tocmai mie-mi spui? Băăă, de-acum 3 ani, de când ai pornit. Eu mi-am spus „Cu Rusia, gata, te-ai tâmpit!" Păi n-am putut eu, ditai general şi te găsişi tu, un fleac de caporal?" Acum ce tura vura, ce vrei să-ţi mai spun? Ai mâncat mardeala. Să fie-ntr-un ceas bun! Ai fost şi tu ca mine. Heil Hitler, Napoleoane! Eu am fost împăratul! Jos mâna, mitocane! -

Ein Folg, Ein Hand, Ein Fuhrer! - Auzi? Pe cine-njură? -Dar bine, Napoleoane, eu sunt doar „rasă pură"! - Ge neam eşti tu, băiete? - Austriac, vienez! -Mă, nu cumva la urmă oi fi agent englez? Te-a luat „Intelligensul", ca-n cinematograf, şi-ai avut misiunea să faci Germania... praf! - „Intelligens"? Ce-i aia? Ce-i aia, vai de mine? - Inteligent? Aşa e, asta nu-i de tine! - Degeaba mă iei tare, zadarnic spui aşa, să ştii * Napoleoane, şi eu sunt cineva! -Ţi-ai pus un moţ în frunte, te-ai tuns „ a la garson", şi zici că eşti al doilea Napoleon! -Eu sunt „Der schone Adolf, adulat de cucoane, cu poza-n orice casă... Jos mâna mitocane, şi nu uita distanţa, mai controlează-ţi tonul, că eu sunt Napoleon... Dar... cum stă Napoleonul? - Era la „34" - Aşi - La „32" eu merg. - Mi-a dat, zău, mult mai ieftin aseară, Goldenberg! - Aaa, cumperi „napoleonii", am să te pun pe listă! - Aş cumpăra şi „Hitleri", dar, vezi, că nu... există! - în schimb există Das Reich, Germania! Rămâne după pace, cam cât... mustaţa ta! - Atât crezi c-o să fie? Ce fac atunci, eu? - Aici, în cripta asta, poftim în locul meu - Şi tu ce faci, meine liebe? Să hoinăreşti pe sol? - Eu nu sunt eu, băiete, eu sunt doar un simbol! Eu sunt simbolul Franţei, şi vezi, Franţa nu moare! Că Franţa cât e lumea, va fi nemuritoare!!!

(N.A: La unul din spectacole e semnalată prezenţa în sală a „omului de taină" al lui Stalin: Andrei Vâşinschi - cel care mai târziu, îi va bate cu pumnul în masă regelui Minai, cerându-i abdicarea. El se amuză copios la spectacolul prezentat de N. Stroe (cu translatorul alături, bineînţeles) iar la sfârşitul reprezentaţiei, îl invită în lojă ca să-1 felicite. - în

special, se destăinuie diplomatul, mi-a plăcut foarte mult sceneta cu „Hitler şi Napoleon". - Mă bucur foarte mult, excelenţă, se gudură Stroe. - Aş avea o sugestie, însă, continuă Vâşinschi, surâzând mefistofelic după lentilele ochelarilor săi, ad-o dumneata din condei la final, ca în loc de Franţa, Napoleon să spună: „Rusia va fi nemuritoare!".

- Cu mare plăcere, răspunde actorul, dar mi-e teamă să nu se supere pe noi... De Gaulle!!!

- Da, ai dreptate, cedează Vâşinschi, nu trebuie să stricăm tocmai acum prietenia cu francezii, când abia am scăpat de... Hitler!!

CINEMATOGRAFELE DE CARTIER...

Mulţi dintre „monştri sacri" ai Revistei au debutat în trupele de cartier. Aşa se face că n-a trecut mult timp şi a apărut şi „ţăcănitul" Puiu Călinescu (ras în cap şi urmărit ca... dezertor din Armată), care, într-un timp record, va deveni „number one" al genului, datorită năstruşnicelor sale glume şi gaguri. Considerat demn concurent al celebrilor „Fraţii Ritz" din filmele americane. Puiu reuşea să înnebunească spectatorii, mai ales cu acel teribil „Dialog al pisicilor pe acoperiş"!. Un alt corifeu al trupelor de cartier mai puţin hazos şi talentat, era Geo Măicănescu care, alături de soţia sa, o brunetă fascinantă, Adina Stumbea-Măicănescu, se străduia să imprime o ţinută mai elevată spectacolelor sale. Lista acestor mici bastioane, avanposturi, cum s-ar spune, ale „Revistei de cartier" e, desigur, mult mai

vastă şi cuprinde o sumedenie de întâmplări, mai vesele sau rnai triste, furnizând un capitol captivant într-o posibilă „Antologie a teatrului". Semnificativ, mai ales, apare faptul că de la aceste mici trupe de divertisment, cu mijloace materiale modeste, şi-au luat zborul o mulţime de talente autentice, care vor domina piscurile semeţe nu numai ale Revistei, ci şi ale teatrului de profundă esenţă dramatică... E de notorietate incontestabilă faptul că pe scenelor teatrelor de cartier au făcut primii paşi marii actori George Timică, Alexandru Giugaru, Aurel Munteanu, ca să nu mai vorbim de alţii care au debutat chiar la Cărăbuş: Fory Etterle, George Demetru, Măria Wauvrina, Viorel Chicideanu, Geo Barton, Oleg Danovschi ş.a. - „La mine, îmi spunea Constantin Tănase, într-o zi a anului 1942, în faţa unei halbe de bere, la bodega lui preferată din strada Câmpineanu, tiu există absolvenţi de Conservator sau alte Academii... Există doar „Soldaţii Revistei". Cu bastonul de Mareşal în raniţă!"

„CUPLETIŞTII DE ALTĂDATĂ"

La ora actuală, dacă vrei să faci un inventar al cupletiştilor muzicali, constaţi, cu amărăciune, că lotul lor s-a subţiat considerabil, într-adevăr, făcând abstracţie de Stela Popescu şi Alexandru Arşinel, care duc mai departe stindardul cupletului muzical, alături de Tamara Buciuceanu şi Cristina Stamate, cei mai mulţi au dispărut, sau „au ieşit din circulaţie", într-o bună zi a anului 2000 mi-am luat rămas bun şi de la Radu Zaharescu, ultimul mohican al cupletului,

fără de care regizorul Undei vesele, de la Radio, Ion Vova, nu pornea niciodată la lucru până nu-1 aducea în studio. Radu a dominat multă vreme lotul cupletiştilor, iar admiratorii păstrează şi azi, printre amintiri, creaţii ca „Goguţă Dumitrescu", „Tangou degeaba", „Contele de Bercenimburg", „Avea... Măria", etc. Nu poate fi omis nici „Fane" Bănică, irezistibil cu „Vă rog să-mi acordaţi", care a făcut vogă prin anii 70'. Dar câte nu se pot povesti despre cupletiştii de odinioară, şi de unele legende înscrise în cartea de aur a Musicalului românesc? Mă obsedează şi azi, cu nostalgie, amintirea lui Dan Demetrescu, unul din falanga elitei din vremea „Cărăbuşului" de odinioară. Căci, Tănase, oricât de autoritar domina lotul artiştilor de excepţie, avea întotdeauna grijă să fie flancat de alte şi alte talente cu posibilităţi diverse de exprimare. Acest Dan Demetrescu, de pildă, îşi creiona un tip original care făcea furori, stârnind un haz teribil. „Nea Dan" apărea cu o pălăriuţă şi o floare în mână derulând povestea care, de obicei, avea ca subiect o iubire nefericită: „De când pe lume am venit/, întârzii, mă, necontenit/ Ce să fac?/ La orice lucru-am constatat/ că-n loc să vin, imediat/ Abia târziu, mi-aduc aminte/ Şi mi-o ia altul înainte!" (Aici el utiliza o „găselniţă" proprie: îşi subţia vocea, obţinând o notă caraghioasă, care ţinea aproape un minut, dezlănţuind delirul în sală). Apoi, cu aceeaşi mimică tragi-comică, depăna odiseea mai departe, păstrând în mână, ca martor inseparabil, celebra sa floare: „Iubeam o fată, măi creştine/ Faimoasă, zău, la fel ca mine./ Ce să fac?/ Şi-aveam

dorinţă arzătoare/ Să fie fata... fată mare/ Da-n noaptea nunţii, văzui, Sfinte/ Că mi-o luase altul înainte!"

„Cupletistul", la fel ca şi mulţi alţii, a pierit în ceaţa anonimatului iar unii nu-şi mai aduc aminte de el decât datorită altei întâmplări în care el devenise eroul principal, fiind gata să nimerească în puşcăriile comuniste! „Nea Dan", prin anii 50' apucase, împreună cu alţi babalâci, să formeze un guvern care să-1 dea jos pe Gheorghiu-Dej! „Rezistenţii" ţineau şedinţele pe băncile din Cişmigiu, iar cupletistul îşi rezervase portofoliul de ministru al Culturii!. „Comedia" n-a durat prea mult şi băieţii de la „Secu" s-au decis să-i salte pe toţi „dizidenţii". Noroc că şansa a fost de parte lor şi una din metresele lui Dej a sărit în ajutorul „Omului cu floarea": „lartă-i, Ghiţă, sunt nişte bieţi ramoliţi, ce te pui la mintea lor?"

(N.A.) „Nea Dan", una din figurile cele mai pitoreşti ale Savoy-ului, nu era de altfel, la prima sa ispravă, cucerise o vastă celebritate, prin „panseurile" şi replicile sale, unde naivitatea, ca să nu-i spunem altfel, făcea casă bună cu infantilitatea. Plimbându-se ţanţoş, la amiază prin faţa Savoy-ului, el devenea atracţia trecătorilor, lansându-se în comentarii pe diverse teme. Despre fetele din baletul „Cărăbuşului" etichetate că nu sunt „duse la biserică", „Nea Dan" replica: - Şi ce vrei, dom-le, să le fac? Cum să păzeşti o casă la care se potrivesc atâtea broaşte la uşă şi chiar... şperacle? La izbucnirea războiului când germanii invadaseră Norvegia, acelaşi „Nea Dan", de astă dată, cu aere de mare strateg, decretase: - Cu ăştia şi-a găsit să se pună Hitler, acela

cu nemţii lui?. Păi când OR INTRA NORVEGIENII CU... FIORDURILE ALEA ÎN EI, PRAF ÎI FACE!!!

...Nu am de gând să redau inventarul tuturor „perlelor" ieşite din guriţa „Omului cu floarea", cum fusese poreclit, mai ales că Tănase îl iubea din cale afară pentru căldura inimii sale, însoţindu-1 prin spitale sau primării ca să rezolve problemele tuturor năpăstuiţilor din teatru... Mi-a rămas întipărită însă în amintiri celebra „bâlbă" de la „Circul Tănase" în 1944, când, apărând pe scenă în primul cuplet „democratic", „Nea Dan" a transformat fără să-şi dea seama poanta finală „Ai Benitto Musolini" în.... neaoşa expresie... AI... BELIT-O, MUSOLINI"!!! Bineînţeles, arena Circului dăduse în clocot, dar Nea Dan nu înţelegea încă... Ce-au ăştia, mă, i s-a adresat el lui Nae Roman, care râdea cu gura până la urechi, văd că cer şi biss - Te cred şi eu, nea Dane, i-a replicat Roman, mai vor să-1 bagi în masa pe... Belito Musolini" - Pe cine? - Pe Belito Musolini. - Aşa am spus? -Aşa ai spus. - Doamne, cum am scăpat eu vorba asta? - Ai scăpat-o. Mai scap-o odată! - Nuu. De astă dată n-o mai spun nici mort. E ruşine. Totuşi, somat de aplauzele furtunoase, „Nea Dan" a ieşit la bis, iar la strofa finală, torturat de emoţii, ajungând la final, a făcut o pauză şi a strigat triumfător: - Ai... Benitto MUSOLINI. INUTIL, ÎNSĂ, ARENA ÎNTR-UN SINGUR GLAS, L-A CORECTAT: - AI BELIT-O MUSOLINI!

Mai târziu, „nea Dan" va fi primit în partid, e ales şeful sindicatului şi decorat cu titlul de „Maestru emerit".

JOS PĂLĂRIA... TREC ADEVĂRAŢII ARTIŞTI!

...Da, au mai rămas câţiva care însă pot fi număraţi pe degete, iar când e vorba de calitate ţi-ajung doar degetele de la o singură mână... Doamne, şi ce pleiadă de comedieni exista cu ani în urmă!, histrioni ai hazului autentic care confruntaţi cu ororile războiului fluturau cu eroism şi mândrie stindardul optimismului şi al speranţei, îl poate uita oare cineva pe Vasilache? Dar pe Stroe? Unii, din ultima generaţie, habar n-au că au existat Tomazian, Birlic, Timică, Horia Şerbănescu, Radu Zaharescu (ce succes făceau Horia şi Radu cu cupletul „Bar o iubesc de mă topesc" de Jack Fulga!), Mircea Crişan („Castravetele" a intrat în antologie), Horia Căciulescu, Puiu Călinescu (care a rezistat pe baricade până la 80 de ani, luând „caimacul" celor mai en vogue comici ai anilor 90' în „şuşele" unde era solicitat). Nea Marin, Toma Caragiu, Stela, Bănică, Arşinel, Nae Lăzărescu, Vasile Muraru, Nicu Constantin, Alexandru Lulescu etc. fac parte din altă categorie. Ei au prins epoca televiziunii care devenise fulgerător satelitul cel mai eficient! Au existat însă şi alţii care au prins mai târziu „Ultimul tren din Gun Hill" şi s-au aruncat în bătălie cu ambiţie, dornici să recupereze terenul pierdut. Şi, spre cinstea lor, au izbutit cu brio! Elena Burmaz şi Zizi Şerban, două cupletiste din elita Revistei, şi-au recucerit foarte rapid poziţiile în galaxia „Stelele TV". Zizi a dat lovitura cu o serie de cuplete, printre care şi „Da' nu cine ştie ce", iar „Bonzo", cum o alintau colegii pe Elena

Burmaz, a reuşit să recucerească noi galoane, mai ales în compania lui Mircea Crişan care a plasat-o din nou pe orbită cu câteva scenete memorabile („Reţeta medicală", „Somnorosul", „Unde ai fost Costică?"). Din păcate, un cancer nemilos i-a retezat aripile,, silind-o să se prăbuşească din zborul spre înălţimi. (Mai târziu - n. a. - vizibil bulversat de sinistra farsă a destinului, soţul lui „Bonzo", compozitorul N. Patriche, lichidează socotelile cu viaţa, aruncându-se de >, pe Podul Grand, în faţa unui accelerat. La înmormântarea lui, s aveam să aflu că, în buzunarul de la piept al omului sfârtecat j de roţile locomotivei, s-a găsit fotogiafia Elenei Burmaz şi ,«, un bileţel cu câteva cuvinte: „Am fost numai al tău toată *î* viaţa „Bonzo", dragă). Cât de stupidă şi tragică e uneori soarta acelora care, cu harul lor, au făcut să înflorească « zâmbetul pe chipurile înnourate ale oamenilor din jur. întreb, s stelele, întreb vântul şi florile, dar nimeni nu-mi poate â răspunde..

.

t - AICI, LA SAVOY, E A DOUA MEA CASĂ!!

** (Convorbire cu Tănase în vara lui 1943, în preajma*
i *premierei „Răbdare, Tănase ", în cabina sa de la Savoy.)*

- Vezi, tu, măi tacă, asta e a doua mea casă. Uneori,
mai ales când am matineu şi seara, nici nu mai dau pe acasă,
acolo în Puţul cu Plopi, 10, unde te-am servit cu o salată cu
vinete, cum numai eu ştiu s-o prepar ca lumea.
- Mai îmi ling degetele şi acum, dom-

director...

- Linge-le, sănătos, că dacă eşti băiat cuminte, mâine, poimâine te invit şi la o musaca cu reţetă specială, de la „mămuţa". Stai o ţârucă, să-i semnez o procură lui Capotă ăsta, că el e omul cu „finanţele"...

„Biroul lui Tănase", aflat chiar în teatru, lângă cabine, e un fel de cutie de chibrituri, mă şi mir cum încape în el un om de aproape o sută de kilograme. O canapeluţă cam ponosită îl străjuieşte lângă un mic birouaş „Directorial" şi două scaune. Iată şi o mescioară joasă, unde identific peruci de toate calibrele şi creioane dermatografe pentru machierul său favorit, Pepy Machauer. Oamenii intră de-a valma, fără să mai bată la uşă, e un fluviu cu zeci de „aluviuni": actori, balerine, maşinişti, furnizori de materiale, autori de texte, perceptori, şi chiar sărăntoci. „Banul cerşetorului", cugetă uneori Tănase, e cald, pentru că îl ţine tot timpul în mână".

S-a înserat. Tănase a luat o gustare la „botul calului", cu nişte crenvurşti şi bere de la „Cafe de la Paix" (alături de Savoy), şi acum repetă papagaliceşte cupletul „Răbdare", care încă „mai scârţâie". Lângă el, cu textul în mână, îl ajută Lică Maican, „suflerul meu de o viaţă", care n-aş vrea să-şi dea ultima suflare niciodată. - Ba dac-o fi, Nea Costică, replică şugubăţ Maican, de-o fi să-mi dau ultima suflare, o s-o dau în... lumânare, ca să fac:., economie! - S-o ştii şi pe asta, tacă, mărturiseşte directorul, până nu-1 văd pe Lică în „cuşcă", nu apar pe scenă, chiar dacă ştiu cupletul „ceas". Aşa mi-a intrat mie în cap. Să-1 văd pe Lică, acolo, e, mă Lică? - Aşa-i directore, dar ce te faci dacă eşti şi c-o

gagicuţă-n pat? Mă chemi tot pe mine să-ţi... „suflu"? -Acolo, n-ai grijă mătăluţă, o scot la capăt şi singur!!! Pauză. Hohotele de râs au amuţit din senin. Capul lui Tănase a căzut pe speteaza canapelei. Maican duce degetul la buze: - Ssst. Directorul a aţipit. Acesta-i tabietul lui. Peste o oră va fi în scenă, gata aranjat, să spună cupletul!!!

BUCUREŞTIUL SUB PLOAIA BOMBELOR...

- Nemţii ăştia nu se lasă atât de uşor...

în dimineaţa zilei de marţi 22 august 1944, Tănase ieşise de la Savoy, îngândurat, făcându-şi vânt cu nelipsita lui pălărie de paie, de care, mai ales vara, nu se despărţea niciodată. Sănătescu, continuă el, mi-a telefonat, a aflat că Gerstemberg ăla o să bombardeze Bucureştiul şi c-ar fi bine să-mi caut de ducă vreo câteva zile... Ăştia nu vin cu mâinile goale! poţi tu, biet român să tragi cu praştia după „Stukas"-urile lor!!! Hai cu mine la Săftica, ne duce Aurică (fiul său).

- Sunt de serviciu la gazetă, dom director, mulţam pentru invitaţie, dar trebuie să rămân pe baricade, orice-ar fi, mă bat eu cu nemţii ăştia...
- Vezi să nu fii în... aer, Mitică, ăştia turbează, sunt pe geantă, vor să facă să se-aleagă praful. Eu i-am spus-o odată „Zugravului" că „Viaţa e o scară".

(N. A.) îmi aminteam de cupletul din „Radio Tănase" de prin anii 40': Toată viaţa e o scară, Toţi o urcă şi-o coboară, Ştiu pe unu bunăoară, care urcă nu coboară, Chiar

în meseria sa, Scara o-ntrebuinţa, Fiindcă asta-i e damblaua, Scara şi cu... bidineaua! (Aluzie la Hitler, fost zugrav în tinereţe!)... într-o primăvară, S-a urcat întâi pe scară, înspre toamnă, apoi, iară, A mai ocupat o scară! Toţi 1-au întrebat:

- Cum? Iară? Şi el a mai umflat 6 scară, Unde tot te urci

mereu? Că te-aşteaptă Dumnezeu... De, e uşor să urci pe

scară, Dar să văd cum o... coboară?

...Asta e Mitică, perora el abătut, Cu cât urci mar sus, cu atât cazi mai de ... sus! Dar uite că acesta, o să cadă acum peste noi... cu bombe cu tot, acu mă duc la Săftica şi mă-ntreb cu inima grea, ce s-alege cu Savoy-ul, dacă doamne fereşte...?

Claxonul lui Aurică Tănase îl făcu să tresară. Mai întoarse odată capul spre „Savoy" şi murmură - Stai aici, copilul tatii, mâine se-ntoarce Tănase... nu te lasă el, singur.

...A doua zi, însă, profesioniştii teroarei hitleriste dădeau ordinul de atac asupra Capitalei. Ore întregi mii şi mii de tone de bombe explozive şi incendiare au fost zvârlite cu o diabolică furie şi cruzime, transformând în ruine, case, biserici, şcoli, muzee şi şapte teatre. Noaptea, Bucureştiul oferea un spectacol dezolant, Teatrul Naţional, de lângă Telefoane devenise acum o torţă uriaşă, un imens rug, iar alături, Savoyul, leagănul cântecelor şi cupletelor propulsate de Tănase părea o tragică fantomă a trecutului, cu balcoanele gata să se prăbuşească peste scheletul fumegând al sălii. Dar lista nu se termina aici. Pe Brezoianu fusese distrus „Liricul"

- fostul locaş al Operei, Teatrul Mic de lângă „Universul" şi

sala din .Pasajul Comedia... Lumea îngrozită se înghesuia

lângă teatrele mistuite de foc şi am zărit în Piaţa Naţionalului cunoscuţi actori care plângeau în hohote. Când Tănase a sosit spre miezul nopţii de la Săftica, împreună cu Aurică, a alergat la sala Savoy şi văzând spectacolul halucinant a început să-şi şteargă lacrimile, amenințând cerul cu pumnii:

- Mă, nemţoilor, ce-aţi avut cu teatrul, mă, ce-aţi avut şi cu Naţionalul, mă, ce rău v-au făcut, mă, blestemaţilor!

(N.A.) Din relatările reportajului publicat a doua zi dimineaţa în gazeta „Cortina": Pe strada Antim, actorul George Groner de la „Gioconda" a fost salvat de la moarte de un vecin care 1-a scos din casă cu câteva secunde înainte să cadă două bombe. Nora Piacentini şi Mircea Şeptilici au rămas în curte, iar când au ieşit, au dat ochii cu două case peste drum spulberate de bombe. Gică Petrescu refugiat într-un cartier mai mărginaş, s-a dovedit plin de curaj. Şi cum prietenii din jur, aduseseră cu ei câteva sticle de vin pentru „menţinerea moralului", a început să cânte melodii din repertoriul său, „La crâşma din Ferentari", „Dă-i cu şpriţul pân-la ziuă", fiind apoi ajutat de rubicondul Ovid Teodorescu. (18 ani, 125 kg, vedeta trupei „Gioconda se mărită", în repertoriul său, figura cântecul: - Dac-o fi şi-o fi să mor, măcar să mor sătul, să trag cinci kile de pelin, când mi-o cânta „Dul Dul"). Birlic, fricos incorigibil, n-a mai vrut să iasă afară din blocul „Colorado", unde se afla şi sediul teatrului, N. Stroe refugiat şi el în adăpostul de la Banca Naţională, nu se sinchisea de bombele care au lovit şi Lipscanii, făcându-şi nişte însemnări în carneţelul său de notiţe. - Ce faci acolo, Stroiţă dragă, 1-a întrebat Nae Roman,

unul din comicii „Savoy"-ului. - Lucrez la un cuplet, a răspuns Stroe, „în spaţiul Alhambra, linişte deplină", pentru viitoarea mea revistă. După o vreme Nae Roman 1-a întrebat din nou - Acum ce mai aştepţi? - încetarea. - Păi s-a sunat „încetarea" - Aştept încetarea... războiului.

„ULTIMA NOAPTE A LUI „MIHAI VITEAZUL"...

Primăvara anului 1944 nu-1 întâmpinase pe Tănase cu .braţele pline de flori. Abia evadat din iadul Circului Paladium, unde îşi aflase vremelnic refugiul, tracasat de tot felul de hachiţe (ploi, grindină, zăpezi, geruri siberiene), care îi făcuseră nervii ferfeniţă, Tănase suporta acum cea mai cruntă şi vicleană lovitura: moartea lui Vasile Vasilache. Surprins de nimicitorul bombardament din 4 aprilie, în curtea casei sale de lângă Grădina Botanică, poznaşul „Firfirică" se logodise cu moartea, cu creierii făcuţi zob de o bombă care nu ştia ce-i mila. Odată cu „Firfirică" dispărea, pentru veşnicie, Legenda. O bătrânică, aflând din vecini de tragedie, exclamase: „Vai, ce nenorocire, maică, A MURIT STROE ŞI VASILACHE! Aşa îi ştia ea, de la radio: STROE ŞI VASILACHE!.

...Rămâneam acum nişte bieţi orfani, robi ai amintirilor şi ai cântecelor „Roata morii se-nvârteşte", „Mi-a şoptit o viorea", „Du-mă acasă, mă tramvai".

Refugiat la Săftica, Tănase se străduia să-şi alunge tristeţea filosofând posomorât: „Uneori te târăşti ca o râmă

într-o lume gata să te calce în picioare. Dar asta-i viaţa! El îşi vede mai departe de roşiile şi florile din grădină, în vreme ce Stroe şi Cristodulo meştereau la o nouă revistă: „Tănase la Savoy". împlinise 65 de ani, dar nu renunţa la zicala lui: „Mai bine, bate-mă; DAR LASĂ-MĂ SĂ RÂD", sfâtuindu-i pe cei doi autori: „Nu uitaţi să-mi băgaţi şi un dănsuleţ din acela mai drăcos, că duc încă la tăvăleală".

Habar n-avea că sabia destinului îl pândea din umbră, gata să-1 doboare tocmai acum, când oamenii aveau, mai mult ca oricând nevoie de inima lui generoasă, ca o sobă încinsă, emanând dragoste şi duioşie pentru pământenii lui iubiţi...

15 august 1945. Torturat de arşiţa care strângea în chingi oraşul, Tănase se refugiază într-o bodegă de lângă Cişmigiu să se răcorească cu o halbă rece... Reîntors acasă cu cămaşa leoarcă de transpiraţie, instinctul său declanşează alerta şi-i mărturiseşte băiatului său, Aurică Tănase: - Am făcut o prostie, cred c-am răcit cobză, să n-audă cumva coana Virginica! Câţiva medici, alertaţi în grabă, constată că-i vorba de o amigdaiită şi o infecţie generalizată. Amintindu-şi că promisese să-şi dea concursul la un festival, Tănase încearcă să se bărbierească, dar se prăbuşeşte în faţa oglinzii, exclamând plin de ciudă: - Na, ca era gata să-mi fac... harakiri, drăcia dracului! I se blochează rinichii şi apare uremia. Se caută prin toate părţile penicilină, singura care ar mai putea săvârşi miracolul, dar nu poate fi găsită, deşi se ajunge şi la Ambasada Americană din Batistei. Tot mai multă lume asediază casa din strada Puţul cu Plopi. Prieteni, actori,

sau simpli cetăţeni, oameni simpli de pe stradă, vor să afle veşti despre Tănase. Dar ele nu sunt încurajatoare. Şi totuşi cu puterile din ce în ce mai vlăguite, străduindu-se să-şi confecţioneze un surâs „de poavazare", „Mareşalul Revistei" caută să pompeze moral autorilor: „Voi n-aveţi grijă, Tănase nu vă lasă baltă, scrieţi mai departe, începeţi repetiţiile, o să sosesc şi eu, vă ajung din urmă! în seara zilei de 28 august, apare compozitorul Ion Vasilescu, „Trubadurul Bucureştilor": - Ce zici, nea Costică, facem o panţarolă? Tănase surâde amar: Şi-acum vrei să-mi iei banii, Ioane?! -Vreau să te faci bine, mai întâi, directore, şi apoi să cântăm 'împreună „Fetiţe dulci ca-n Bucureşti", of, că mult ţi-au plăcut fetele nostime la viaţa matale. - Puşchea-ţi pe limbă, Ioane, să nu te audă cumva coana Virginica...

Ion Vasilescu a plecat. Tănase oftează: - Greu să mai zboare vulturul fără aripi" Doctorul Burchi, prieten vechi, care nu s-a mai clintit de lângă dânsul în ultimele zile, se apropie de suferind: - Ei, cum te mai simţi, nea Costică începem sau nu repetiţiile? Tot teatrul te aşteaptă, fără matale nu se mişcă nimic". - Doctore, e târziu, nu-1 învăţa pe orfan să plângă şi nici pe orb să mai privească cerul" Simt eu că asta e ultima noapte a lui Minai Viteazul!

în zorii zilei de 29 august 1945, „Regele Revistei româneşti", omul care a binecuvântat cu hazul şi optimismul său milioane de români necăjiţi, porneşte în lumea umbrelor, ca să aducă bucurie şi soare îngerilor care îl aşteptau de mult, acolo în Paradisul mult visat.

- Şi-acum, se lamenta Ion Golea, unul dintre noii directori ai Teatrului, cine o să joace în locul lui Tănase la „Savoy"?

- Greu de răspuns! Nu-i atât de uşor să-1 înlocuiesti pe DUMNEZEU!

într-adevăr, pot spune şi eu cu mâna pe inimă! A EXISTAT UN SINGUR DUMNEZEU AL „REVISTEI"! EL S-A NUMIT „REGELE TĂNASE!"

DE ACELAŞI AUTOR:

OAMENI NOI PE STADION Ed. E.S.P.L.A., 1957
BĂIATUL DE CIOCOLATĂ Ed. Sport-Turism, 1973
ACEI BĂRBAŢI MINUNAŢI ŞI...
MĂNUŞILE LOR DE BOX Ed. MINERVA, 1975
DE ŢI-AR SPUNE POARTA MEA Sport-Turism, 1977
ACOLO, ÎN „COLŢ", CINEVA TE AŞTEAPTĂ ... Ed. Sport-Turism, 1978
Ed. Albatros, „ÎL
1979 Ed. DIO" ŞI
Sport, 1981

DIAVOLII DIN FAŢA PORŢII... ANTRENORUL E DE VINĂ . VIAŢA „GREILOR" NU E UŞOARĂ CE-O FI DE RÂS ÎN ASTA?
Ed. Cartea Românească, 1983
ADEVĂRATA VICTORIE... Ed. Albatros, 1988
A RIVIDERCL.. COPPA „90"! Ed. Expres, 1990
TRIPLETA DE AUR Ed. Sport-Turism, 1991
PĂCAT DE TINE, ROCKY... Ed. Steaua Dunării, 1992
„GURALIVUL CLAT' Ed. Libra, 1992
CE CAUŢI TU, ÎN VIAŢA MEA? Ed. Carro, 1994
TEROAREA BLONDĂ Ed. Garamond, 1994
SAMBA LUI ROMARIO ŞI „PERINIŢA"LUIHAGI Ed.Z, 1995
ÎNGERI CU FETE MURDARE Ed. Carro, 1996
DOAMNE, IARTĂ-MI PĂCATELE...
Ed. Publimpres, 1997

. „PITICUL" ŞI RESTUL LUMII" Ed. Cam», 1998
- N-AM TRĂIT DEGEABA: Ed. BREN, 1999
- RÂZI, CA TE TAI! Ed. BREN, 2000
- FOTBAL, BALAMUC TOTAL Ed. BREN, 2002

ÎN PREGĂTIRE:

« .MAGNIFICII" HAZULUI...
- CEFACEMCUNELU?
- „MINUNEA BLONDĂ", Ediţia H-a.

Am şi eu ceva de spus ...!

Privesc cu admiraţie, de numeroşi ani, strădania confratelui George Mihalache de a „învia" pentru contemporani chipuri şi întâmplări de altădată. Am avut prilejul de a-i edita mai multe cărţi ce s-au bucurat de real succes atât printre cititorii mai vârstnici, care ştiau despre ce este vorba cât şi mai tineri care aflau că la noi au existat oameni înzestraţi de soartă şi muze generoase să reprezinte ceva. Şi cum trecutul este fără de capăt, selectarea unor asemenea oameni de ispravă - unii pe care i-a cunoscut în direct, alţii în preajma cărora s-a aflat - constituie o probă de virtuozitate a publicistului - scriitorului George Mihalache.

Cartea de faţă restituie contemporanilor personalitatea cu totul deosebită a Iui Constantin Tănase, figură unică, reprezentativă în lumea Teatrului de Revistă românesc. O lume întreagă este descifrată prin reunirea în tom a unor fragmente din memoriile lui Tănase, a unor mărturii de epocă, Ia care se adaugă meşteşugul inegalabil al talentatului scriitor de a întrupa într-un tot şi de a ne evoca o epocă de mai mult dusă dintre noi, spre care privim adesea cu afecţiune dar şi cu regret.

Sunt convins că după lecturarea acestei cărţi toţi cei care au cât de cât o relaţie sentimentală sau de aspiraţie cu Teatrul, în general, şi cu divertismentul muzical, în special, vor resimţi emoţia, acum dusă, şi nevoia de a se reclădi edificiul românesc de Revistă ce-şi menţine existenţa din repaginarea succeselor din trecut şi a aducerii pe scenă a unor îmbătrâniţi talentaţi, alături de care nu-şi prea fac loc oameni tineri.

De ani de zile, cam aceiaşi...

Şi cred că nu exagerez dacă afirm că acest teatru şi mai cu seamă acest nume emblematic, Constantin Tănase reprezintă o parte din sufletul românului.

Carol Roman

Când'Tă nase era

ff ,rtciîî>

Tănase şi Elena Zamora

nnFayer, George Mihalache şi Theo Covaly